



## **Studieplan for master i diakoni**

**120 studiepoeng**

**Programme Description for Master of Diaconia**

**120 ECTS**

**Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag**

**Faculty of Theology, Diaconia and Leadership Studies**

**VID Oslo**

**Godkjent 15. februar 2018 av Utdanningsutvalget**

**Approved 15 February 2018 by The Education Committee**

**MF vitenskapelig høyskole**

**MF Norwegian School of Theology**

**Godkjent 12. mars 2018 av Studieutvalget**

**Approved 12 March 2018 by The Education Committee**

## Innholdsfortegnelse

1. Presentasjon av studiet .....	3
2. Målgruppe og opptakskrav .....	4
3. Læringsutbytte .....	5
4. Arbeids- og undervisningsformer.....	6
5. Internasjonalisering .....	7
6. Praksisstudier .....	7
7. Vurderingsformer.....	8
8. Studiets oppbygning .....	8
9. Nøkkelinformasjon om studiet .....	10
Diakonivitenskap I: .....	14
Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver DIA5210 .....	20
Diakonalt arbeid.....	25
Sjelesorg og fordypningspraksis DIA5220 .....	28
Ledelse, etikk og samfunnsansvar DIA5230 .....	31
Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis .....	35
Masteroppgave.....	38
Valgemner/Enkeltemner .....	40
Kriser i et diakonalt og sjelesørgerisk perspektiv .....	40
Faith and religion in work with migrants .....	43
Internasjonal diakoni .....	47

# 1. Presentasjon av studiet

Masterstudiet i diakoni er et fellesgradsprogram som tilbys i samarbeid mellom VID vitenskapelige høgskole og MF vitenskapelig høyskole. Programmet fører fram til fellesgraden Master i diakoni (jfr. Forskrift fra 1.februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og Fagskoleutdanning, Kap 4 ). Dette innebærer at de to institusjonene sammen eier og har et helhetlig ansvar for studieprogrammet. Institusjonene har utarbeidet en avtale vedrørende fellesgraden, og har i fellesskap forpliktet seg på å tilby masterstudium i diakoni innenfor rammene av avtalen. Begge institusjoner har akkreditering på masternivå på 120 studiepoeng.

Både VID vitenskapelige høgskole (VID) og MF vitenskapelig høyskole (MF) har en lang historie innenfor høyere utdanning. Diakonhjemmet Høgskole fusjonerte 1. januar 2016 med Haraldsplass diakonale høgskole, Høgskolen Betanien og Misjonshøgskolen til VID vitenskapelige høgskole. Fra 1.januar 2018 er også Høyskolen Diakonova fusjonert inn i VID. Det norske Diakonhjem ble opprettet i 1890. Utdanningen av diakoner til stillinger i kirke og samfunn har derfor stått sentralt i VIDs historie. MF vitenskapelig høyskole ble opprettet i 1907 og har en lang tradisjon med utdanning innenfor teologi. Fra 2005 har også MF utdannet diakoner, fram til 2014 i samarbeid med Høyskolen Diakonova. Begge institusjonene har de siste årene åpnet for en større økumenisk bredde, og mottar studenter fra ulike tros- og livssynsgrupper.

Masterprogrammet i diakoni er et profesjonsorientert studium som gir innsikt i og ferdigheter knyttet til utøvelsen av kirkens diakonale oppdrag i menighet, institusjon og samfunn. Masterstudiet i diakoni legger i tråd med nyere diakoniforskning vekt på diakonivitenskapens selvstendige status og tverrfaglige karakter. Diakonifaget vektlegger at helse- og sosialfaglige, pedagogiske og teologiske perspektiver sammen og hver for seg settes i dialog med diakonal praksis.

Sammenhengen mellom diakoni og sykepleie/sosialt arbeid har historisk vært tett. Disse fagene kan sies å ha sine røtter i diakonien. I dag er imidlertid det diakonale arbeidet ofte sterkt preget av å være organisert innenfor kirkelige sammenhenger, med den følge at det langt på vei utgjør et alternativ eller særegent supplement til en mer allmenn helse- og sosialtjeneste. Faglig sett blir da deler av diakonien en fordypning i omsorgsfagenes verdigrunnlag, menneskesyn og etiske/ideologiske begrunnelse. Denne utvidelsen av handlingsarena og perspektiv finnes også uttrykt i Den norske kirkes *Plan for diakoni* som fokuserer på fire hovedområder for diakonien: nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. I tillegg kommer at diakoner vanligvis innehar lederoppgaver som hovedansvarlig for å organisere og gjennomføre diakonal virksomhet. Dette krever oversikt og fordypning på nye fagområder. Studentene må gjennom studiet samtidig få videreutviklet de ferdighetene de har fra sine pedagogiske og helse-/sosialfaglige utdanninger, og få satt disse inn i en diakonifaglig ramme. Praksisstudier i menigheter og diakonale institusjoner/organisasjoner nasjonalt og/eller internasjonalt utgjør derfor et sentralt element i studieprogrammet. Studiet inviterer dessuten til en prosess der studentene kan integrere tro og erfaring med sikte på fremtidig tjeneste.

Mastergraden i diakoni kvalifiserer for en rekke stillinger i kirke- og samfunnsliv: diakon i Den norske kirke og andre kirkesamfunn, ulike stillingstyper innenfor bistandsarbeid, misjon, og

organisasjonsliv, både i Norge og internasjonalt; ulike fag- og lederstillinger innenfor offentlig og frivillig sektor. Studiet kvalifiserer dessuten for videre studier på PhD-nivå.

Da VID og MF har ulike maler for sine emnebeskrivelser, vil emnene som MF har hovedansvar for være beskrevet i forhold til MFs emneplanmal og merkes med koder som har forkortelsen DIA eller TEOL. Emnene som VID har ansvar for vil være beskrevet ut fra emnemalen på VID, og har koder med forkortelsen MADIA.

## 2. Målgruppe og opptakskrav

### Målgrupper:

- de som vil kvalifisere seg for diakonstilling i Den norske kirke eller i andre kirkesamfunn
- de som har sitt arbeid innenfor ulike diakonale institusjoner eller organisasjoner
- de som har sitt arbeid i den offentlige helse- og sosialomsorg
- de som allerede har en diakonutdanning, men som ønsker å fordype seg i diakonifaget
- de som vil ta enkeltemner som del av andre eksterne eller interne masterprogrammer
- de som ønsker å gå videre med en Phd-grad innenfor diakonifaget

### Opptakskrav:

Opptak kan gis på bakgrunn av en bachelorgrad eller tilsvarende innenfor et helse-, sosialfaglig, pedagogisk eller praktisk-kirkelig fagområde. Disse utdanningsløpene vil sammen med Master i diakoni kunne oppfylle de kravene Kirkerådet stiller for tilsetting som diakon i Den norske kirke.

Søkere med andre bachelorgrader enn de som er nevnt over, kan også anses kvalifisert for opptak til studiet dersom de i utdanningen har en fordypningsenhet på minimum 80 studiepoeng innenfor teologi eller et av de andre fagområdene ovenfor.

For søkere til «utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier», er det krav om at det legges fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Søkere som tas opp til studiet, må derfor legge fram politiattest.

Det kan søkes opptak til enkeltemner.

### Søknad:

Søknad via søknadsweb. (se institusjonens hjemmesider.)

Søknadsfrist: 15.april

### Godskriving og godkjenning / innpassing av annen utdanning:

Studenter med Årsenhet i diakoni fullført senest våren 2008, eller tilsvarende utdanning, kan etter søknad få innpasset utdanningen med 30 studiepoeng. Det forutsettes at studentene består en innpassningsprøve. Også annen relevant utdanning på masternivå kan innpasses etter søknad.

Kirkelig Utdanningscenter Nord (KUN) er siden 1.9.2018 blitt en del av VID. Det er mulig å ta to emner i Tromsø som kan innpasses i mastergraden i diakoni: MADIA 4012 Gudstjenesteliv, diakonal ledelse i kirke og samfunn og internasjonal diakoni og MADIA 4013 Diakoni, sjelesorg og

praksis, hvert på 15 studiepoeng. De to emnene innpasses med 30sp i mastergraden i diakoni, og erstatter MADIA 466 Diakonalt arbeid og DIA5220 Sjelesorg.

## **Faglig organisering**

Mastergraden i diakoni har et omfang på 120 studiepoeng (sp), inkludert 6 emner på 15 sp og et selvstendig arbeid på 30 sp (masteroppgaven).

Studiet kan tas på heltid over 2 år eller på deltid over 4 år. Undervisningen i hvert emne er lagt til tre uker pr semester. I tillegg til dette kommer to praksisperioder.

Studenter som følger heltidsløpet (30 sp pr semester), blir registrert som heltidsstudenter ved MF og skal betale studieavgift der. Studenter som følger deltidsløpet (15 sp pr semester), blir registrert som deltidstudenter ved VID og skal betale studieavgift der. Det er mulig å melde overgang fra heltid til deltid/fra deltid til heltid underveis i studiet dersom dette lar seg gjøre i forhold til den enkeltes utdanningsplan. Studentene er selv ansvarlige for å melde fra om dette til VID (registrerte deltidstudenter) eller MF (registrerte heltidsstudenter) innen utløpet av fristen for registrering i Studentweb i det aktuelle semesteret.

En deltidstudent kan gjennomføre studiene de to første semestrene på VIDs campus i Tromsø, Kirkelig Utdanningscenter i Nord (KUN). Deretter kan man følge kursene ved VID/MF i Oslo. Det fylles da ut en egen utdanningsplan ved VID campus Oslo i samarbeid med Kirkelig utdanningscenter i nord.

Studieløpet er lagt opp slik at studentene tar noen emner ved VID og andre emner ved MF.

## **3. Læringsutbytte**

En kandidat med fullført mastergrad i diakoni skal ha det totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (jf. *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Kunnskapsdepartementet 15. desember 2011*).

### **KUNNSKAPER**

Kandidaten

- har avansert kunnskap om hvordan diakonifaglige perspektiver sammen og hver for seg kan bidra til å kaste lys over diakonal praksis innenfor ulike velferdssystemer, nasjonalt og globalt.
- har inngående kunnskap om teorier, verktøy og metoder innenfor diakonifaget som er relevante for utøvelsen av diakoni.
- kan oppdatere sin diakonifaglige kompetanse, og anvende ervervet kunnskap på nye områder.
- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i kunnskap om diakonifagets historie, tradisjoner, og den samfunnsmessige konteksten den diakonale praksisen står i.

### **FERDIGHETER**

Kandidaten

- kan analysere eksisterende teorier, metoder og praksiser innenfor diakonifaget, og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning.
- kan bruke relevante forskningsmetoder på en selvstendig måte
- kan legge til rette for myndiggjøring (empowerment) i møte med mennesker i utsatte og sårbare livssituasjoner, strukturelt og individuelt.
- kan være en samhandlende og strategisk leder av diakonalt arbeid.
- kan reflektere over egen faglige utøvelse og over forholdet mellom egen identitet, fag og tro, og bearbeide dette i samspill med andre.
- kan samhandle med offentlige og frivillige samarbeidspartnere, lokalt og globalt, med sikte på å fremme rettferdighet, verne om skaperverket og bygge inkluderende fellesskap.

## **GENERELL KOMPETANSE**

### Kandidaten

- kan utøve kritisk refleksjon og etisk dømmekraft i sin profesjonelle praksis
- har tilegnet seg holdninger som reflekterer internasjonal og økumenisk bevissthet, et tverrfaglig og samfunnsmessig perspektiv, et deltakerperspektiv, samt et kjønnsperspektiv relatert til det diakonale oppdrag
- kan planlegge og gjennomføre sammensatte arbeidsoppgaver og prosjekter knyttet til utøvelsen av diakoni, alene og som deltaker i gruppe.
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kan vurdere og bruke ulike typer vitenskapelige kunnskapskilder og spesialiserte databaser på avansert nivå
- kan arbeide selvstendig med vitenskapelige tekster og behersker disiplinens regler for god henvisningsskikk og kildekritikk
- kan formidle diakonale verdier og holdninger, i faglig og populær form, muntlig og skriftlig.
- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor det diakonifaglige området, både med spesialister og med allmenheten.
- kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser knyttet til kirkens diakonale praksis i møte med mennesker i utsatte livssituasjoner

## **4. Arbeids- og undervisningsformer**

Undervisnings- og arbeidsformene skal bidra til at studentene skal ha en aktiv lærings situasjon. De skal stimulere studenten til aktivt å søke kunnskap og utvikle en kritisk reflekterende holdning. Det vil derfor bli benyttet ulike undervisnings- og læringsformer i studiet med vekt på å knytte sammen teoretisk undervisning og praksisfeltet der diakoni utøves. Undervisnings- og læringsformene vil være tilpasset studentens studiesituasjon og det enkelte emnets egenart og målsetting. I tillegg til forelesninger vil det innenfor de ulike emnene bli avholdt seminarer som tar for seg bestemte temaer. Det vil bli lagt vekt på en studentaktiv undervisningssituasjon der oppøving av evnen til selvstendig tenkning og kritisk analytisk refleksjon vil stå sentralt. Det vil også legges vekt på å involvere studenter i pågående forskningsprosjekter knyttet til studieprogrammets fagområder.

Undervisningen er samlingsbasert med 6 uker pr semester på heltid og 3 uker pr semester på deltid. I periodene mellom samlingene vil det være nettstøttet undervisning og oppgaver. Det vil vektlegges å tilrettelegge for et fleksibelt studium, samtidig som det gir mulighet for studentaktivitet på tvers av geografisk avstand og tid.

Det gis ulike former for tilbakemelding underveis i studiet. Hvilke former for tilbakemelding som vil bli benyttet går fram av de ulike emnebeskrivelsene. For å kunne fremstille seg til eksamen i det enkelte emnet forutsettes gjennomføring av arbeidskrav og deltakelse. Nærværsplikten på 75% er knyttet til alle emner (i praksisperiodene er det 100%, 30t pr uke), da dette programmet er en profesjonsutdanning.

## 5. Internasjonalisering

Diakoniprogrammet har lang tradisjon for internasjonalt samarbeid, og VID tilbyr også en internasjonal mastergrad i *Community Development and Social Innovation* med hovedsakelig internasjonale studenter. Felles undervisningsopplegg mellom norske og internasjonale studenter, i tillegg til erfaringene fra ulike nettverk og prosjektsamarbeid, bidrar til å gi studentene oppdatert kunnskap innenfor fagfeltet i et internasjonalt perspektiv.

Studiet legger vekt på betydningen av den globaliseringen og internasjonaliseringen som samfunnet bærer preg av, og søker å integrere et flerkulturelt perspektiv i møte med de ulike temaene studiet tar opp.

Programmet legger opp til at studentene kan ta deler av studiet i utlandet, enten knyttet til undervisning i emner som kan innpasses i studieprogrammet eller gjennom arbeid med masteroppgaven. I praksisstudiene gis det også mulighet for å utenlandsopphold. Vi anbefaler at man drar på utenlandsopphold i løpet 3. semester, og kan anbefale ett av følgende studiesteder som vi har samarbeidsavtaler med, for eksempel:

- Lutheran Theological Seminary, Hong Kong
- Diaconia University of Applied Sciences, Finland
- Universität Heidelberg, Tyskland

## 6. Praksisstudier

Praksisundervisningen er en sentral del av det samlede undervisningstilbudet på mastergradsstudiet i diakoni ved VID/MF.

Det legges til rette for to praksisperioder på henholdsvis 3 og 4 uker.

### 3 ukers menighetspraksis

Denne praksisperioden er knyttet til emnet MADIA 466 *Diakonalt arbeid*. Alle studentene skal gjennomføre praksisstudier i menighet med ansatt diakon – primært innenfor Den norske kirke. Diakonen er veileder for studenten gjennom perioden. Undervisningen skal gi studentene et innblikk i en diakons og menighets forståelse av diakoni og hva som gjøres av diakonalt arbeid i menigheten. Det sentrale for studenten er observasjon, samtale, refleksjon og veiledning, og i den grad det er mulig skal studenten også delta med praktisk handling.

### 4 ukers fordypningspraksis

Denne praksisperioden er knyttet til emnet DIA5220 *Sjelsorg og fordypningspraksis*. Praksisundervisningen skal være i en diakonal kontekst nasjonalt eller internasjonalt. Veileder må ikke være diakon, men kan ha en annen kirkefaglig/teologisk bakgrunn. Studenten vil bli utfordret

gjennom observasjon, samtale, refleksjon og veiledning, men også gjennom praktisk handling; selvstendige oppgaver og støtte- /assistent-funksjoner.

Etter hver av praksisperiodene skal studenten skrive et refleksjonsnotat og delta med framlegg på et praksisseminar.

Det foreligger egne retningslinjer for praksisperiodene.

## **7. Vurderingsformer**

Emnene har ulike vurderingsformer, tilpasset emnenes egenart og målsetting. Vurderingen gis med bokstavkarakterer fra A til F, eller med bestått/ikke bestått. For eksamener avlagt ved VID gjelder VIDs regelverk, og for eksamener ved MF gjelder MFs regelverk.

De fleste emnene har studiekrav/arbeidskrav som må være godkjent for å få gå opp til eksamen i emnet.

### **Evaluering av studieprogrammet**

Studieprogrammet evalueres forløpende i henhold til institusjonenes respektive kvalitetssystemer.

## **8. Studiets oppbygning**

### **Innhold og progresjon**

MF og VID har sammen et overordnet ansvar for hele masterprogrammet, men gjennomføringen er fordelt mellom institusjonene.

Følgende emner er obligatoriske:

Diakonivitenskap I: Vitenskapsteori og metode (15 stp) – gjennomføres ved VID

Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver (15 stp) – gjennomføres på MF

Diakonalt arbeid (15sp) – gjennomføres ved VID

Sjelesorg m/fordypningspraksis (15 stp) – gjennomføres på MF

Ledelse, etikk og samfunnsansvar (15 stp) – gjennomføres på MF

Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis (5 stp) – gjennomføres ved VID

Masteroppgave (30 stp) – veiledning og innlevering er fordelt halvparten på hver institusjon

I tillegg skal det velges et valgemne på 10 studiepoeng med relevans for diakoni som gjennomføres ved VID.

Deltidsstudenter og heltidsstudenter går sammen. Heltidsstudenter tar i utgangspunktet 30 studiepoeng pr semester, mens deltidsstudenter tar 15 studiepoeng i semesteret.



## Heltidsløpet

<b>4.sem.</b>	MADIA 599 Masteroppgave 1 og 2 AVH5070 Masteroppgave (30 stp)	
<b>3.sem.</b>	DIA5230 Ledelse, etikk og samfunnsansvar (15 studiepoeng)	Valgemne og LVRPP (10 + 5 studiepoeng)
<b>2.sem.</b>	DIA5210 Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver (15 studiepoeng)	DIA5220 Sjelesorg og fordypningspraksis (15 studiepoeng)
<b>1.sem.</b>	MADIA 456 Diakonivitenskap I: Vitenskapsteori og metode (15 studiepoeng)	MADIA 466 Diakonalt arbeid (15 studiepoeng)

## Deltidsløpet

<b>8.sem.</b>	MADIA 599 AVH5070 Masteroppgave (30 stp)
<b>7.sem.</b>	Valgemne og LVRPP (10 + 5 studiepoeng)
<b>6.sem.</b>	MADIA 599 AVH5070 Masteroppgavearbeid
<b>5.sem.</b>	DIA5230 Ledelse, etikk og samfunnsansvar (15 studiepoeng)
<b>4.sem.</b>	DIA5220 Sjelesorg og fordypningspraksis (15 studiepoeng)
<b>3.sem.</b>	MADIA 466 Diakonalt arbeid (15 studiepoeng)
<b>2.sem.</b>	DIA5210 Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver (15 studiepoeng)
<b>1.sem.</b>	MADIA 456 Diakonivitenskap I: Vitenskapsteori og metode (15 studiepoeng)

## 9. Nøkkelinformasjon om studiet

Navn på studieprogrammet:  
Master i diakoni

Engelsk navn på studieprogrammet:  
Master of Diakonia

ISCED-kode:

Studieprogramkode:

Kvalifikasjonsnivå:

Antall studiepoeng:  
120

2. syklus (mastergrad)

Grad etter avsluttet studium:

Mastergrad

Undervisningsspråk:  
Norsk

Organisering av studiet:

Heltid og deltid (50 % studiebelastning)

Praksisstudier: Ja

Praksisomfang: 7 uker (3+4)

Normert studietid heltid:  
2 år

Studieåret starter:  
Høst

Undervisningssted:  
Oslo

Normert studietid deltid: 4 år		
-----------------------------------	--	--

## Målgruppe og opptakskrav

### Målgrupper:

- de som vil kvalifisere seg for diakonstilling i Den norske kirke eller i andre kirkesamfunn
- de som har sitt arbeid innenfor ulike diakonale institusjoner eller organisasjoner
- de som har sitt arbeid i den offentlige helse- og sosialomsorg
- de som allerede har en diakonutdanning, men som ønsker å fordype seg i diakonifaget
- de som vil ta enkeltemner som del av andre eksterne eller interne masterprogrammer
- de som ønsker å gå videre med en Phd-grad innenfor diakonifaget

### Opptakskrav:

Opptak kan gis på bakgrunn av en bachelorgrad eller tilsvarende innenfor et helse-, sosialfaglig, pedagogisk eller praktisk-kirkelig fagområde. Disse utdanningsløpene vil sammen med Master i diakoni kunne oppfylle de kravene Kirkerådet stiller for tilsetting som diakon i Den norske kirke.

Søkere med andre bachelorgrader enn de som er nevnt over, kan også anses kvalifisert for opptak til studiet dersom de i utdanningen har en fordypningsenhet på minimum 80 studiepoeng innenfor teologi eller et av de andre fagområdene ovenfor.

### Beskrivelse av studieprogrammets innhold og profil

Masterprogrammet i diakoni er et profesjonsorientert studium som gir innsikt i og ferdigheter knyttet til utøvelsen av kirkens diakonale oppdrag i menighet, institusjon og samfunn. Masterstudiet i diakoni legger i tråd med nyere diakoniforskning vekt på diakonivitenenskapens selvstendige status og tverrfaglige karakter. Diakonifaget vektlegger at helse- og sosialfaglige, pedagogiske og teologiske perspektiver sammen og hver for seg settes i dialog med diakonal praksis.

Sammenhengen mellom diakoni og sykepleie/sosialt arbeid har historisk vært tett. Disse fagene kan sies å ha sine røtter i diakonien. I dag er imidlertid det diakonale arbeidet ofte sterkt preget av å være organisert innenfor kirkelige sammenhenger, med den følge at det langt på vei utgjør et alternativ eller særegent supplement til en mer allmenn helse- og sosialtjeneste. Faglig sett blir da deler av diakonien en fordypning i omsorgsfagenes verdigrunnlag, menneskesyn og etiske/ideologiske begrunnelse. Denne utvidelsen av handlingsarena og perspektiv finnes også uttrykt i Den norske kirkes *Plan for diakoni* som fokuserer på fire hovedområder for diakonien: nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. I tillegg kommer at diakoner vanligvis innehar lederoppgaver som hovedansvarlig for å organisere og gjennomføre diakonal virksomhet. Dette krever oversikt og fordypning på nye fagområder. Studentene må gjennom studiet samtidig få videreutviklet de ferdighetene de har fra sine pedagogiske og helse-/sosialfaglige utdanninger, og få satt disse inn i en diakonifaglig ramme. Praksisstudier i menigheter og diakonale institusjoner/organisasjoner nasjonalt og/eller internasjonalt utgjør derfor et sentralt element i

studieprogrammet. Studiet inviterer dessuten til en prosess der studentene kan integrere tro og erfaring med sikte på fremtidig tjeneste.

## **Læringsutbytte**

En kandidat med fullført mastergrad i diakoni skal ha det totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (jf. *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Kunnskapsdepartementet 15. desember 2011*).

## **KUNNSKAPER**

Kandidaten

- har avansert kunnskap om hvordan diakonifaglige perspektiver sammen og hver for seg kan bidra til å kaste lys over diakonal praksis innenfor ulike velferdssystemer, nasjonalt og globalt.
- har inngående kunnskap om teorier, verktøy og metoder innenfor diakonifaget som er relevante for utøvelsen av diakoni.
- kan oppdatere sin diakonifaglige kompetanse, og anvende ervervet kunnskap på nye områder.
- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i kunnskap om diakonifagets historie, tradisjoner, og den samfunnsmessige konteksten den diakonale praksisen står i.

## **FERDIGHETER**

Kandidaten

- kan analysere eksisterende teorier, metoder og praksiser innenfor diakonifaget, og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning.
- kan bruke relevante forskningsmetoder på en selvstendig måte
- kan legge til rette for myndiggjøring (empowerment) i møte med mennesker i utsatte og sårbare livssituasjoner, strukturelt og individuelt.
- kan være en samhandlende og strategisk leder av diakonalt arbeid.
- kan reflektere over egen faglige utøvelse og over forholdet mellom egen identitet, fag og tro, og bearbeide dette i samspill med andre.
- kan samhandle med offentlige og frivillige samarbeidspartnere, lokalt og globalt, med sikte på å fremme rettferdighet, verne om skaperverket og bygge inkluderende fellesskap.

## **GENERELL KOMPETANSE**

Kandidaten

- kan utøve kritisk refleksjon og etisk dømmekraft i sin profesjonelle praksis
- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- har tilegnet seg holdninger som reflekterer internasjonal og økumenisk bevissthet, et tverrfaglig og samfunnsmessig perspektiv, et deltakerperspektiv, samt et kjønnsperspektiv relatert til det diakonale oppdrag
- kan planlegge og gjennomføre sammensatte arbeidsoppgaver og prosjekter knyttet til utøvelsen av diakoni, alene og som deltaker i gruppe.

- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kan formidle diakonale verdier og holdninger, i faglig og populær form, muntlig og skriftlig.
- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor det diakonifaglige området, både med spesialister og med allmennheten.
- kan reflektere over, og evaluere egen rolle og faglig utøvelse av kirkens diakonale praksis.
- kan reflektere over kirkens rolle som velferdsaktør i et postsekulært, flerkulturelt og globalisert samfunn.
- kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser knyttet til kirkens diakonale praksis i møte med mennesker i utsatte livssituasjoner

### **Arbeids- og yrkesmuligheter etter endt utdanning**

Mastergraden i diakoni kvalifiserer for:

- Diakonstillinger i Den norske kirke eller i andre kirkesamfunn
- Stillinger innenfor ulike diakonale institusjoner eller organisasjoner
- Stillinger i den offentlige helse- og sosialomsorg som tar utgangspunkt i vedkommendes bachelorgrad, men som krever kunnskap på høyere grads nivå.

### **Videre studiemuligheter etter endt utdanning**

Mastergraden kvalifiserer for opptak på Phd-program, jfr. VIDs to program – Diakoni, verdier og profesjonell praksis og Teologi og religion eller MFs Phd-program.

# Emnebeskrivelser

## Diakonivitenskap I:

### Vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsetikk

#### Theory of Science, Research Methods and Research Ethics

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 456	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Nei
Antall studiepoeng: 15	Undervisningssted: Oslo	Praksisomfang: x timer/uker
Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningstermin: Høst	<b>Studentarbeidsomfang</b> Undervisningsomfang: 45 timer Omfang studentstyrt arbeid: 360 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 405 timer
Emnestatus: Obligatorisk emne	Obligatorisk undervisning: Ja	
Studienivå: Høyere grad		
Plassering i studieløpet		
Heltid: 1. studieår		
Deltid: 1. studieår		
Forkunnskapskrav:		

### Innhold

Emnet gir en innføring i generelle kunnskapsteoretiske perspektiver og problemstillinger og åpner for videre refleksjoner om de vitenskapsteoretiske tradisjonene i helse- og sosialfag, samfunnsfag, teologi, ledelsesfaget og særlig diakonifaget. Forholdet mellom vitenskap og verdier og mellom ulike vitenskapsteoretiske posisjoner vil bli belyst. Konsekvenser for forskning i det diakonale feltet blir tematisert.

Emnet presenterer det vitenskapelige grunnlaget for kvalitative forskningsdesign; forskningsmetoder, systematikk og sentrale begrep. Det gjøres rede for forskjellige måter å generere data, analytiske fremgangsmåter og ulike fortolkningstradisjoner. Prosesser knyttet til åpenhet, kontekstualisering, brukeres medvirkning, samt forskerens påvirkning og etiske ansvar tydeliggjøres.

Emnet gir også et vitenskapelig grunnlag for kvantitative metoder, en innføring i sentrale begreper, ulike typer av design og metoder for innsamling av kvantitative data. Anvendelsesområder, muligheter og begrensninger for ulike design og metoder drøftes. Det gis innføring i ulike analysetradisjoner.

Emnet forbereder studentene til arbeid med masteroppgaven og har et gjennomgående fokus på å øke studentenes informasjonskompetanse. Emnet behandler også etiske utfordringer i forskning

som involverer sårbare grupper, og behandler sentrale forskningsetiske prinsipper og retningslinjer med en tverrfaglig tilnærming.

Emnet baserer seg på emneplanen og de digitale ressursene for fellesemne Vitenskapsteori, forskningsmetode og forskningsetikk og tilpasser disse på diakonifaget.

### Hovedtemaer:

- Vitenskapelig kunnskap og profesjonell kunnskap på det diakonale feltet.
- Hovedtradisjoner i vitenskaps- og kunnskapsteori: empiristiske tradisjoner, hermeneutikk, fenomenologi og sosial konstruktivisme med særlig fokus på diakonivitenskapens plassering.
- Ulike metoder for generering av kvalitative data, eksempelvis intervju, feltstudier, dokumentanalyse.
- Analyse av kvalitative data og presentasjon av funn.
- Ulike metoder for generering av kvantitative data. Prinsipper for operasjonalisering av variabler og metoder for utvalgsprosedyrer.
- Statistisk analyse og fremstilling av kvantitative data.
- Forskningsetikk.

## Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

### Kunnskaper:

Kandidaten

- har inngående kunnskap om ulike vitenskapsfilosofiske og kunnskapsteoretiske grunnsyn og om hermeneutiske tekstfortolkningstradisjoner.
- har spesialisert innsikt i hvordan den generelle vitenskapsteoretiske debatten er på det diakonivitenskaplige feltet.
- har avansert kunnskap om vesentlige kjennetegn ved kvalitative og kvantitative forskningsdesign og forskningsmetoder.
- har inngående kunnskap om hvordan data genereres i kvalitative forskningsprosjekt.
- har avansert kunnskap om ulike analytiske perspektiv og hvordan disse anvendes i kvalitativ forskning.
- har inngående kunnskap om prinsipper for generering av kvantitative data, samt kunnskap om operasjonalisering av variabler og utvalgsprosedyrer i kvantitative forskningsprosjekt.
- har avansert kunnskap om begreper og analytiske tilnærminger innen kvantitative forskningstradisjoner.
- har inngående kjennskap til gjeldende forskningsetiske lover og retningslinjer innenfor enten en humanistisk, samfunnsvitenskapelig eller helsefaglig forskningstradisjon.

### Ferdigheter:

## Kandidaten

- kan reflektere over vitenskaps- og kunnskapstradisjoner og kritisk vurdere deres betydning for forskning innenfor diakonivitenskapen.
- kan utforme et selvstendig og avgrenset forskningsprosjekt hvor vitenskapsteori, kvalitative og/eller kvantitative forskningsmetoder er reflektert og anvendt.
- kan generere og analysere data i henhold til vitenskapelige metoder som er relevante for forskning innom og om diakoni.
- kan vurdere og formidle muligheter og begrensninger ved kvalitative, kvantitative og tekstanalytiske forskningsmetoder og vurdere hvilke spørsmål de eger seg best til å besvare.
- kan kritisk behandle og kvalitetssikre kilder, samt referere til anvendt forskning på korrekt måte.
- kan identifisere og reflektere over forskningsetiske problemstillinger og anvende forskningsetiske retningslinjer ved bruk av kvalitative og kvantitative forskningsmetoder.

## Generell kompetanse:

### Kandidaten

- har inngående kjennskap til vitenskapelig argumentasjon og ulike posisjoner i tidsaktuelle diakonivitenskapelige debatter.
- kan anvende metodiske og vitenskapsteoretiske kunnskaper og ferdigheter på nye faglige områder.
- kan analysere og kritisk reflektere over forskningsprosjekter og vitenskapelige artiklers relevans for det diakonale feltet.
- kan vurdere og formidle generelle forskningsetiske krav innenfor enten en humanistisk, samfunnsvitenskapelig eller helsefaglig forskningstradisjon.

## Arbeids- og undervisningsformer

- Digitale leksjoner og «omvendt undervisning».
- Seminarer og forelesninger.
- Ulike studentaktive læringsformer som faglig forum på læringsplattform og presentasjon av fagstoff i mindre grupper.
- Tverrfaglig gruppearbeid (TPS).

## Obligatoriske aktiviteter

- Arbeidskravet i kvantitativ metode og forskningsetikk (2000 ord +/- 10%).
- Arbeidskravet i kvalitativ metode (500 ord +/- 10%)
- Arbeidskravet i vitenskapsteori (1500 ord +/- 10%).
- Arbeidskravet i diakonivitenskap (del C)



## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeksamen – oppgitt tema, 4000 ord (+/- 10%)	3 uker	A-F	100/100

## Forholdet mellom fellesressurser og fagspesifikke ressurser

Hele emnet er organisert i tre deler:

A Fellesemnet (ca 15 undervisningstimer) som bygger på de digitale ressursene på læringsplattformen.

B Fagspesifikk undervisning i vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsetikk som bygger delvis på de digitale ressurser for felles delen av emnet (15 undervisningstimer).

C Innføring i diakonivitenskap som gir innsikt i faget i samspill med andre disipliner og forskningsområder (15 undervisningstimer).

## Pensum

### Vitenskapsteori

Grimen, H. og L. I. Terum, L.I. (red.). 2009: *Evidensbasert profesjonsutøvelse*. Oslo: Abstrakt Forlag:

- Bjørndal, A.: «Målet er kunnskapsbaserte og brukersentrerte tjenester» (s.125-144) (19 s.)
- Ekeland, Tor Johan : «Hva er evidensen for evidensbasert praksis?» (s. 145- 168) (23 s.)

Krogh, T. (2014). *Hermeneutikk. Om å forstå og fortolke*. 2.utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. (133 s.).

Rasborg, Klaus. (2013). «Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi». I L. Fuglesang, P. Bitsch Olsen og K. Rasborg (Red.), *Vitenskapsteori i samfundsvitenskapene*, 3. utgave (s. 403-438). Frederiksberg: Samfundslitteratur. (35 s.)

Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis*. Oslo: Gyldendal. (Del 2, innledning, kap. 2, 3 og 4, s.41-138) (97 s.)

Zahavi, D. (2014). "Fænomenologi". I F. Collin og S. Køppe (Red.), *Humanistisk vitenskapsteori* (3.utg.) (s. 189-222). København: Lindhardt og Ringhof. (32 s.)

### Kvalitativ metode

Fangen, K. (2010). *Deltagende observasjon* (2. utg). Bergen: Fagbokforlaget. (Kap 1, 3-5) (61 s.)

Halkier, B. (2016). *Fokusgrupper* (3. utg). Fredriksberg: Samfundslitteratur. (kap 1) (12 s.)

James, N. og H. Busher (2016). Online Interviewing. I D. Silverman (Red.), *Qualitative Research*. London: SAGE Publication Ltd. Kap 15 (s. 245-260)

Kvale, S. og S. Brinkmann. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3 utg.) (s. 151-285). Oslo: Gyldendal Akademisk. (134 s.)

Miller, J. og B. Glasser (2016). The 'Inside' and the 'Outside': Finding Realities in Interviews. I D. Silverman (Red.), *Qualitative Research*. London: SAGE Publication Ltd. Kap 4 (s. 51-66)

Potter, J. (2016). Analysing Documents through Fieldwork. I D. Silverman (Red.), *Qualitative Research*. London: SAGE Publication Ltd. Kap 10. (s. 155-170)

Ryen, A. (2016). Research Ethics and Qualitative Research. I D. Silverman (Red.), *Qualitative Research*. London: SAGE Publication Ltd. Kap 3 (s. 31-48)

Silverman, D. (red.) (2016). *Qualitative Research* (4. Utg.). London: SAGE Publication Ltd. (65 s.)

Thagaard, T. (2009). Presentasjon av kvalitative tekster. I: Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode, Bergen: Fagbokforlaget. (kap 10) (10 s.)

#### Kvantitativ metode

Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Line Christoffersen (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag. (Kap 1-4, 19-26, NB! i kapittel 23: s.313-336). (ca. 170 s.)

(Denne utgår for diakonistudenter: Bjørndal og Hofoss (2004). *Statistikk for helse- og sosialfagene*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (Kap. 5-8, 11, 13, 16, 17, 18) (100 s.))

Wheelan, C. J. (2013). *Naked statistics: stripping the dread from the data*. New York: W. W. Norton & Company. (Kap. 7 og 8) (30 s.)

#### Forskningsetikk

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) av 1.5.2017

(<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-04-28-23>)

Generelle forskningsetiske retningslinjer. Utarbeidet av De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2014.

(<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Generelle-forskningsetiske-retningslinjer/>) ENGLISH:

General guidelines for research ethics <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Generelle-forskningsetiske-retningslinjer/general-guidelines-for-research-ethics/>

The European Code of Conduct for Research Integrity, ALLEA 2017

[http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics\\_code-of-conduct\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf)

#### Fagspesifikt pensum

For A og B: Pensumlisten for fellesemnet følges, med ett unntak:

Bjørndal og Hofoss 2004 utgår, og erstattes av følgende pensum (totalt 120 s):

Angell, O. H. (2009). Institusjonsdiakoni i den norske velferdsstaten. I: E. Aadland (red.). Kan institusjoner elske? Samtidessayer om diakonale virksomheter. Oslo, Akribe. (s. 31-49)

Botvar Pål Ketil og Bjarke S. Mortensen (2017). Tro, tillit og toleranse. Unges holdninger til menneskerettigheter i en flerkulturell kontekst. KIFO-rapport 2017:2, s 15-21, 23, 36-55 (27 s.) [http://www.kifo.no/wp-content/uploads/2017/09/KIFO-Rapport-2017\\_2\\_Tro\\_tillit-og-toleranse.pdf](http://www.kifo.no/wp-content/uploads/2017/09/KIFO-Rapport-2017_2_Tro_tillit-og-toleranse.pdf).

Botvar, Pål Ketil Botvar (2010). I skjæringspunktet mellom det offentlige og det private, i Pål Ketil og Ulla Schmidt (red), Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering. Oslo, Universitetsforlaget, 95-110 (16 s.)

Horgen Friberg, Jon 2016, Assimilering på norsk. Sosial mobilitet og kulturell tilpasning blant ungdom med innvandrerbakgrunn. FAFO-rapport 2016:43. Oslo, FAFO, s 49-60 (12 s.)

<http://www.fafo.no/images/pub/2016/20605.pdf>.

IMDi, Innvandring og integrering – holdninger og erfaringer blant personer med innvandrerbakgrunn, 21-29, 38-56, 60-62 (30 s.)

<https://www.imdi.no/contentassets/27e886b3e1024d2e9876fece3fa627cf/integreringsbarometeret-innvandrerutvalgene.pdf>.

Pedersen, Willy (2012). Guds grep - kristendom, sex og samliv, i Tidsskrift for samfunnsforskning 53, nr 3, s. 295-315 (20 s.)

[https://www.idunn.no/dfs/2012/03/guds\\_grep\\_-\\_kristendom\\_sex\\_og\\_samliv](https://www.idunn.no/dfs/2012/03/guds_grep_-_kristendom_sex_og_samliv)

#### For C

Alwall, J. (2002). Diakoni som et religionssociologisk kunnskapsområde. I: C. Dahlgren, E. Hamberg & T. Pettersson (red.). *Religion och sociologi. Ett fruktbart möte. En festskrift till Göran Gustafsson*. Lund: Teologiska institutionen, 57-77 (20 s)

Blennberger, E. & Hansson, M. J. (2008). Vad menas med diakoni. I: E. Blennberger og M. J. Hansson (red.). *Diakoni. Tolkning, historik, praktik*. Stockholm:Verbum, 13-29 (15 s)

Bäckström, A. (2012). Religion between the private and the public – about diaconal studies as an academic field. I: *Diaconia. Journal for the Study of Christian Social Practice* 3.1, 44-57 (14 s)

Edgardh, N. (2010). Gender and the Study of Christian Social Practice. I: *Diaconia. Journal for the Study of Christian Social Practice* 1 (2): 199-213 (15 s)

Gilhus, I. S. (2011). The non-confessional study of religion and its normative dimensions. I: J.-O. Henriksen (red.). *Difficult Normativity. Normative Dimensions in Research on Religion and Theology*. Frankfurt am Main et alt.: Peter Lang, 95-108 (14 s)

Hilden, P.K., Stålsett, S.J. og Taksdal, A.: "Research as diaconia: Commitment, action and participation", 2018 (under utgivelse)

Johannessen, K. I. (2005). Det diakonale paradigme. I: *Tjeneste – for andre. Diakoni i etikken. Etikk i diakonien*. Oslo: Diakonhjemmet Høgskole (upublisert manus), s. 36- 42 (7 s).

Leis-Peters, A. (2014). Hidden by civil society and religion? Diaconal institutions as welfare providers in the growing Swedish welfare state. *Journal of Church and State*, 56 (1): 105-127 (22 s)

Mungure, Elieshi (2016). "Women's empowerment and Gender Equality: Pastoral- Theological Reflections from Africa." I: Dietrich, Jørgensen, Korslien, Nordstokke (ed). *Diakonia in a Gender Perspective*. Oxford: Regnum Books International, 46-57 (12 s)

Nordstokke, K. (2011). *Liberating Diakonia*. Trondheim: Tapir, 13-47 (35 s)

Polanyi, M. (2000). *Den tause dimensjonen*. Oslo: Spartacus Forlag, 15–33 (18 s)

Skjervheim, H. Deltakar og tilskodar, i *Mennesket*, Oslo: Universitetsforlaget, s. 20-35 (15 s.)

Stålsett, S. J. (2012). Asylbarn og menneskeverd: Etiske refleksjoner med utgangspunkt i erfaringer fra Helsesenteret for papirløse migranter. *Etikk i praksis Nordic Journal of Applied Ethics*, 6(2), 23-37. (15 s)

Swart, I. (2016). Relating to the Poor: Conceptualizations of Christian Diaconal Practice Considered Through the Lens of Human Dignity. I: *Diaconia. Journal for the Study of Christian Social Practice* 7 (1), 3-26 (22 s)

Willis, J. W., & Edwards, C. (Red.). (2014). *Action research : models, methods, and examples* (Utg.). Charlotte: Information Age Publishing, 10-37 (27 s)

Totalt: 250 s

#### Anbefalt litteratur:

Bymisjon, K. (2016). Utsatte migranter og prekære arbeids- og levekår i Oslo. En erfaringsrapport fra Kirkens Bymisjons arbeid med nye brukergrupper. Oslo: Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo. (25 s)

Holte, Bjørn Hallstein (2018). "Counting and Meeting NEET Young People: Methodology, Perspective and Meaning in Research on Marginalized Youth." *Young - Nordic Journal of Youth Research* 26 (1).

# Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver DIA5210

<b>Studiepoeng:</b>	15
<b>Studieprogramtilhørighet:</b>	Master i diakoni
<b>Avdelingstilhørighet:</b>	Avdelingsråd for religion og samfunn, MF

## Generell informasjon

Emnet viderefører den tverrfaglige forståelsen av diakonifaget som Diakonivitenskap I legger til grunn, men nå med fokus på teologiens plass i den tverrfaglige samtalen. DIA5XXX fokuserer på hvordan kirkens diakonale oppdrag kan og bør begrunnes, og på sentrale diakonale perspektiver i bibelfag og systematisk teologi. Emnet gir en innføring i hovedtrekk i den kristne troslæra, og i hva som kjennetegner teologifaget som et samtidsteologisk prosjekt. Det blir også gitt en innføring i grunnleggende ferdigheter knyttet til liturgi og trosformidling i en diakonal kontekst.

Emnet er delt inn i tre delemner: A. Teologi i dag (4 stp), B. Diakoniens teologi (5 stp) og C. Sentrale diakonale perspektiver (6 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet master i diakoni.

**Forkunnskaper:** Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i MADIA456 Diakonivitenskap I: Metode og vitenskapsteori] eller tilsvarende.

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

## Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent frammøte i undervisningen (75%)
- få godkjent drøftingsoppgave (1200 – 1500 ord – se mal semesterark)
- få godkjent gruppeoppgave knyttet til kirken som samfunnsaktør i det offentlige rom (se mal i semesterark)
- få godkjent deltagelse i to praktisk-diakonale verksteder
- få godkjent prosjektbeskrivelse til masteroppgave (se mal i semesterark).

## *Arbeidsform og organisering*

Forelesning, praktisk-diakonale verksteder, ekskursjon, seminarundervisning og gruppearbeid

## Avsluttende vurdering

Emnet DIA5210 har hjemmeeksamen / faglige oppgave (2800- 4000 ord, 5 dager) som vurderingsform.

## Læringsutbytte etter fullført emne

### DELEMNE A. TEOLOGI I DAG (4 stp)

#### KUNNSKAP

Studenten har:

- inngående kunnskap om diakonivitenskapens tverrfaglige karakter, og om teologiens plass i den tverrfaglige samtalen
- inngående kunnskap om punkter i den kristne troslæra som er relevant for tolkningen av diakonal praksis, med vekt på luthersk teologi
- avansert kunnskap om teologi som et kontekstuellt og samtidsteologisk prosjekt, og om prinsipper for bibelbruk og bibeltolkning

#### FERDIGHETER

Studenten kan:

- analysere og forholde seg kritisk til hvordan sentrale sider ved kristen tro er relevant for utøvelsen av diakoni
- analysere hvordan erfaringer av utsatthet og sårbarhet kan være produktive i teologisk tolkningsarbeid

### DELEMNE B. DIAKONIENS TEOLOGI (5 stp)

#### KUNNSKAP

Studenten har:

- avansert kunnskap om ulike teologiske begrunnelser for diakoni
- inngående kunnskap om lutherske og økumeniske tilnærminger til diakontjenesten, historisk og aktuelt
- inngående kunnskap om diakoniens historie, med særlig fokus på institusjonsdiakonien

#### FERDIGHETER

Studenten kan:

- analysere og drøfte ulike teologiske tilnærminger til utøvelsen av diakoni,
- anvende relevante teologiske faguttrykk og begreper teologiske i fortolkningen av diakonal praksis

### DELEMNE C. SENTRALE DIAKONALE PERSPEKTIV (6 stp)

#### KUNNSKAP

Studenten har:

- inngående kunnskap om sentrale diakonale tema som nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet
- inngående kunnskap om samspillet mellom bibeltekst, tradisjon og kontekst i den teologiske fortolkningen av diakonal praksis
- avansert kunnskap om diakonens liturgiske oppgaver

## FERDIGHETER

Studenten kan:

- drøfte sammenhengen mellom aktuelle sosiale utfordringer og sentrale teologiske tema
- analysere utvalgte bibelske tekster med tanke på deres relevans for tolkningen av diakonal praksis
- anvende innsikter knyttet til kirkens rolle som samfunnsaktør i det offentlige rom
- utføre relevante liturgiske handlinger

## LITTERATUR

### DELEMNE A: TEOLOGI I DAG (5 STP)

Aschim, A. (2011). Bibelen -kristendommens hellige skrift. I J. Braarvig & Å. Justnes (Red.), *Hellige skrifter i verdensreligionene* (s. 58-86). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Bevans, S. B. (2002). *Models of contextual theology* (Rev. and expanded utg., s. 3-77, 117-138). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. [Bibliotek](#)

Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* (s. 13 – 96; 128 – 235). Oslo: Luther forlag,

Henriksen, J-O. (2007). *Teologi i dag. Samvittighet og selvkritikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

McGrath, A. E. (2011). *Christian theology: An introduction* (5. utg., s. 424-443). [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell. [Bibliotek](#) (Kompendium)

Nordstokke, K. (2014). The Study of Diakonia as an Academic Discipline. I: S. Dietrich, K. Jørgensen, K.K. Korslien, K. Nordstokke (ed). *Diakonia as Christian Social Practice. An Introduction* (s. 46 – 61). Oxford: Regnum.

Velg ett av følgende valgalternativer:

Enten:

- Brunvoll, A. & Sannes, K. O. (Red.) (2017). De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme. I *Den norske kirkes bekjennesskrifter = Vedkjenningskriftene til Den norske kyrkja* (s. 15-71, 110-181). Oslo: Lunde. [Bibliotek](#)

Eller:

- Mæland, J. O. (Red.) (1985). De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme. I *Konkordieboken: Den evangelisk-lutherske kirkes bekjennesskrifter* (Ny norsk oversettelse utg., s. 15-39, 53-58 , 278-295). Oslo: Lunde. [Bibliotek](#).

### DELEMNE B: DIAKONIENS TEOLOGI] (5 STP)

Aadland, E. (2009). Det godes fiende. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 159-166). Trondheim: Tapir akademisk forl. [Bibliotek](#)

Agrell, G. (2008). Bibelen och diakoni - motivering och exempel. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik*. Stockholm: Verbum.

Angell, O.H. (2014). «Diakonia, Hospitality and Welfare», in Dietrich, Stephanie et al (red), *Diakonia as Christian Social Practice. An Introduction* (s. 155 – 167). Oxford: Regnum.

Blennberger, E. (2008). Diakoni, etik och ideologi. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* (s. 89-117). Stockholm: Verbum.

#### DELEMNE C: SENTRALE DIAKONALE PERSPEKTIVER (5 STP)

Dietrich, S. (2009a). Diakontjenesten i Den norske kirke i et økumenisk perspektiv. I: K. I. Johannessen, K. Jordheim, K. Korslien (red.). *Diakoni- en kritisk lesebok* (s. 45-65). Trondheim: Tapir.

Dietrich, S. (2014). «Mercy and Truth Are Met Together; Righteousness and Peace Have Kissed Each Other (Psalm 85:10): Biblical and Systematic Theological Perspectives on Diakonia as Advocacy and Fight for Justice» i Dietrich, Stephanie et al (red), *Diakonia as Christian Social Practice. An Introduction* (28 – 45). Oxford: Regnum.

Dietrich, S. (2014). «Reflections on Core Aspects of Diaconal Theory», in Dietrich, Stephanie et al (red), *Diakonia as Christian Social Practice. An Introduction* (s. 13 – 27). Oxford: Regnum.

Dietrich, S., Korslien, K. K. og Nordstokke, K. (2011). *Diakonen – kall og profesjon* (s. 53-152). Trondheim: Tapir akademisk Forlag.

Edgardh, N. (2008). "Rum för sårbarhet? Om det trassliga förhållandet mellan diakoni och liturgi", i *Gud är mitt ibland oss*, Göteborgs stifts skriftserie 2008:1

Fazlhashemi, M. (2017). «Faith-Based Welfare Practice: Reflections from the Perspective of Islamic Theology» i *Diaconia*, vol.8, 119–137, Vandenhoeck&Ruprecht

Fewell, D.N. (1999). "Reading the Bible Ideologically: Feminist Criticism" i: I Haynes S. R. & McKenzie S. L. (Red.), *To each its own meaning: An introduction to biblical criticisms and their applications* (Rev. and expanded utg., s. 268-282). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press

Green J.B. (1995). *The Theology of the Gospel of Luke* (s. 84-94). Cambridge: Cambridge University Press.

Donahue, J. R. (1990). *The gospel in parable: Metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* (s. 128-138). [Philadelphia, Penn.]: Fortress Press.

Hansson, M. J. (2008). Diakoni-teologisk reflexion. I: E. Blennberger og M. J. Hansson (red.). *Diakoni. Tolkning, historik, praktik* (s. 29-64). Stockholm: Verbum.,

Haugen, H.M. (2014). «Diakonia as Rights-Based Practice», i Dietrich, Stephanie et al (red), *Diakonia as Christian Social Practice. An Introduction* (s. 123 – 138). Oxford: Regnum.

Hofmann, B. (2017). «New Diaconal Professionalism – Theology, Spirituality, Values and Practice» i *Diaconia*, vol.8, 138–151, Vandenhoeck&Ruprecht

Honig, R.B. (1999). "The Model Emigree: Mourning and Symbolic Politics of Immigration" I Brenner (ed), *Ruth and Esther: A Feminist Companion to the Bible* ( s. 50 – 74). Sheffield: Hefield Academic Press

Jensen, R. (2017). «Kirken som samfunnsaktør» i Stine Holte et al (red): *Skapelsesnåde. Festskrift til Svein Aage Christoffersen* (s. 393 – 410.) Oslo: Novus Forlag,

Kartzow, M.B.; Moxnes, H. (2010). "Complex identities: ethnicity, gender and religion in the story of the Ethiopian eunuch (Acts 8:26-40)", I *Religion & Theology*, 17 no 3 - 4 2010, S. 184-204

Kysar, R. (1986). *John* (s. 206-212). Minneapolis, Minn.: Augsburg.

Lid, I M. (2017). «Livets mangfold som gave og oppgave», i Stine Holte et al (red): *Skapelsesnåde* (s.145-162).Oslo: Novus Forlag.

Lid, I.M.; Wyller, T. (2017). «Fra heterotopi til medborgerskap», i *Rom og etikk. Fortellinger om ambivalens* (s. 195-203). Cappelen Damm Akademisk,

Nordstokke, K. (2011). En diakonal kirke. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 153-167). Trondheim: Tapir akademisk forl.

Powell, M. (2013). Table fellowship. I J. B. Green, J. K. Brown & N. Perrin (Red.), *Dictionary of Jesus and the Gospels* (2 utg., s. 660-662). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press

Schmidt, U. (2011). Mennesket: Avhengig og fritt: Menneskesyn i en luthersk tradisjon. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 169-189). Trondheim: Tapir akademisk forl.

Segovia, F.F. (1999). "Reading the Bible Ideologically: Socioeconomic Criticism" i: I Haynes S.R. & McKenzie S.L. (Red.), *To each its own meaning: An introduction to biblical criticisms and their applications* (Rev. and expanded utg., s. 283-306). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press.

Sobrin, J. (1994). *The Principle of Mercy. Taking the Crucified People from the Cross*. Maryknoll (NY): Orbis Books.

Solevåg, A.R. (2016). "No Nuts? No Problem! : Disability, Stigma and the Baptized Eunuch in Acts 8:26-40" I *Biblical Interpretation* Volum 24 (1), 81-99

Solevåg, Anna Rebecca (2013). «Et skeivt blikk på den merkede kroppen: Perspektiver fra funksjonshemmingsstudier og skeiv teori», i *Metodemangfold og Det nye testamentet : I fotsporene til den etiopiske evnukken* (s.125-143). Cappelen Damm Akademisk,

Stålsett, S. J. (2008). Friggjøringsteologi. I S. J. Kristiansen & S. Rise (Red.), *Moderne teologi: Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* (s. 584-598). Kristiansand: Høyskoleforl. (Kompendium)

Susanna S. (2011), «Encountering Asylum Seekers: An Ethic of Fear or Faith?» *Studies in Christian Ethics* 24, S. 350-366

Tønnessen, A. V. (2011). Kirken og samfunnet. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 191-208). Trondheim: Tapir akademisk forl.



# Diakonalt arbeid

## Diaconal work

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 466	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Ja
Antall studiepoeng: 15 Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningssted: Oslo Undervisningstermin: Høst	Praksisomfang: 3 uker x 30 timer
Emnestatus: Obligatorisk emne Studienivå: Høyere grad	Obligatorisk undervisning: Ja	<b>Studentarbeidsomfang</b>
Plassering i studieløpet Heltid: 1. studieår Deltid: 1. studieår		Undervisningsomfang: 35 timer + 90 timer i praksis Omfang studentstyrt arbeid: 280 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 405 timer

## Innhold

Emnet gir avansert innsikt i diakonalt arbeids metoder i menighet og lokalsamfunn. Emnet har særlig vekt på kontekstforståelse, involvering og nyskaping. Gjennom undervisning og praksis får den enkelte innsikt i ulikheter som rammer utsatte og sårbare grupper i velferdssamfunnet. I praksis skal studenten kunne anvende analyseverktøy og utvikle generell handlingskompetanse i diakonalt arbeid. Det legges vekt på faglig refleksjon i lys av forskningsbasert litteratur.

Hovedtemaer:

- Teorier, metoder, plan og utvikling i diakonalt arbeid
- Betydning av kontekstforståelse og samfunnsengasjement
- Diakonal nyskaping i kirkelig omsorgstjeneste
- Diakonens rolle, funksjon og identitet
- Forståelse av menigheten som fellesskap og arenaer for diakonalt arbeid
- Strategier for egenkraftmobilisering/ empowerment
- Strategier for frivillighet
- Grønn diakoni
- Internasjonal diakoni og solidaritet
- Anerkjennelse som relasjonell kompetanse
- Tverrfaglig kompetanse og samarbeidsrelatert diakoni

## Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

### Kunnskaper:

Kandidaten

- har inngående kunnskap om diakonalt arbeid i menighet og lokalsamfunn
- har spesialisert innsikt i kontekstforståelse og diakoniutvikling med berørte parter lokalt og globalt
- har kunnskap om lokalsamfunn med relevans for diakonalt arbeid

## Ferdigheter:

Kandidaten

- har relasjonskompetanse, samarbeidsevne og kommunikasjonsferdigheter som åpner for diakoni og formidling av kirkens omsorgstjeneste
- kan organisere diakoni på individ-, gruppe- og samfunnsnivå med utgangspunkt i konteksten
- har gjennom praksis fått øvelse i diakonale gjøremål knyttet til kirken og lokal diakoni
- har integrert kunnskap om diakonal arbeid og kunnskap til å utvikle diakoni på nye områder

## Generell kompetanse:

Kandidaten

- har forståelse for menneskelig sårbarhet og kan reflektere over dette i lys av relevant teori
- kan analysere praktiske diakonale utfordringer lokalt og globalt ved hjelp av relevant teori
- kan sette seg inn andres livssituasjon og utvikle empati og handlekraft

## Arbeids- og undervisningsformer

- Undervisning i plenum
- Gruppearbeid
- Egenrefleksjoner
- Praksisoppgaver og observasjon i menighet
- Praksisseminar

## Obligatoriske aktiviteter

- Minimum 75 prosents tilstedeværelse i undervisningen
- 3 ukers praksis i menighet, a 30 timer pr uke
- Levere refleksjonsnotat om en valgt problemstilling fra praksis, 1500 ord +/- 10 %
- Deltakelse i praksisseminar med muntlig framlegg

## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Praksis	3 uker	Bestått/Ikke bestått	0/100
Hjemmeeksamen - gitt oppgave med omfang 2500 ord +/- 10%	3 dager	A-F	100/100

## Pensum

Bjørn Hansen, L. Bjørn Hansen T., Busch C. J (2014). Sorggrupper i kirken Når sorgen bæres sammen. Fredriksberg, RPF.

Dietrich, S., et al. (2011). Diakonen - kall og profesjon. Trondheim, Tapir akademisk, kapittel 1, 4, 8, 9, 10.

\* Den norske kirke(1996) Liturgi for soknebud s 118-121 i Gudstjenestebok for Den norske kirke. Gjøvik, Verbum

Det Norske Diakonforbund (2014) Yrkesetiske Retningslinjer for Diakoner. Oslo: Det Norske Diakonforbund

Enjolras, B., Kraglund, K.O. (2017). Norsk frivillighet: Utviklingstrender og samfunnseffekter. Oslo, Bergen, Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Heiene G. (2015). Menneskesynet som basis for et fellesskap for alle I Dahle, S.Torgauten, T.I. (red) Helt med. Oslo: Gyldendal Akademisk

Johannessen, K. I., et al. (2009). Diakoni: en kritisk lesebok. Trondheim, Tapir akademisk forl. s 13-226

Jordheim, K. and Korslien, K. K. (2010). Diakoni og samhandling: diakonifaglig innspill til Samhandlingsreformen. Oslo, Diakonhjemmet høgskole.

Kappelgaard, D. Troels, B. Carlander, S., E. (2016). Ledelse og involvering af frivillige i folkekirken. København, Forlaget Ingerfair

Kirkemøtet (2008). Plan for diakoni i Den norske kirke. Plan for diakoni. Oslo, Kirkerådet.

Leer- Salvesen, K. og Andreassen, P.M. (2017) Taushetsplikt, meldeplikt og avvergeplikt for sjelesørgere i Den norske kirke. Tidsskrift for sjelesorg 3-4 2017

LWF. (2009). Diakonia in Context - Transformation, Reconciliation, Empowerment. Genève: The Lutheran World Federation (LWF) Department for Mission and Development.

LWF. (2013) Seeking Conviviality, Re-Forming Community Diakonia in Europe. Genève: The Lutheran World Federation (LWF) Department for Mission and Development.

Nielsen, R., Sørensen, E. (2013). «Det døende menneske som livets lærer» Nordisk sykepleieforskning, VOL. 3, Universitetsforlaget s 117–129

Nordstokke, K. (2011) Liberating Diakonia. Trondheim; Tapir forlag, p 41-62, 89-100

\*Nygaard, M. R. (2011). Diakoners profesjonsvilkår i Den norske kirke. Halvårsskrift for praktisk teologi, 28 (2):32-46

\*Nygaard, M. R. (2014). Modes of Deacons' Professional Knowledge - Facilitation of the 'Space of Possibilities'. Diaconia : journal for the study of Christian social practice, 5 (2): 178-200.

Mosdøl, H. O. (2008). Hiawatha av Kragerø : menighetsutvikling i folkekirken : impulser fra Sjømannskirken. Oslo, Verbum.

Starke, P. and K. Björklund (2010). Exposure : som synsätt, förhållningssätt och arbetssätt. Lund, Arcus : Stiftelsen Bräcke Diakoni.

Tjenesteordning for diakoner. Hentet 07.01.2016 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-11-20-1895>

Villa, M., et al. (2016). Lokalsamfunn. Oslo, Cappelen Damm, kapittel 1, 2,3,4,20,21.

# Sjelesorg og fordypningspraksis DIA5220

**Studiepoeng:** 15

**Studieprogramtilhørighet:** Master i diakoni

**Avdelingstilhørighet:** Avdelingsråd for religion og samfunn

## Generell informasjon

DIA 5120 består av to delemner.

**Delemne A Sjelesorg** (11 studiepoeng) gir en innføring i sjelesorgfaget; egenart, mangfold, målsettinger og metoder. Problemstillinger fra det diakonale praksisfeltet vil bli drøftet i relasjon til den sosiale og kulturelle kontekst de er en del av, og reflektert i lys av teologi og andre fagdisipliner. Det legges vekt på utvikling av den enkelte som samtalepartner og på refleksjon over egen rolle i utfordrende samtalesituasjoner. Tema som blir belyst i dette emnet er:

- Ulike forståelser av sjelesorg som fag og praksis
- sorg og død
- skyld, skam, tilgivelse og forsoning
- overgrep og krenkelser
- gudsbilde og identitet
- ritualenes betydning i sjelesorgen

**Delemne B Fordypningspraksis** (4 studiepoeng) består av fire ukers praksis. Praksis kan være innenfor menighet, en diakonal institusjon eller organisasjon i Norge, Norsk kirke i utlandet (Sjømannskirken), innenfor en misjons- eller bistandsorganisasjon. Praksis kan også legges til en offentlig institusjon dersom denne arbeidsplassen har en ansatt som kan godkjennes som veileder.

Ulike tema knyttet opp mot praksis:

- Praksisforberedelser herunder arbeid med individuell målsetting
- Rammer og ressurser ute i feltet
- Bruk av metoder i praktisk diakonalt arbeid
- Evaluering

## Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent frammøte i undervisning (75%)
- få godkjent frammøte i veiledningsgrupper (75%)
- gjennomføre og få godkjent et selvstendig gruppearbeid
- gjennomføre og få godkjent emnets øvingsdag
- lage målsettinger for praksisperioden som skal drøftes med praksisveileder i begynnelsen, underveis og ved slutten av perioden
- gjennomføre og få bestått praksis
- delta på praksisseminar med et muntlig framlegg knyttet til en problemstilling fra praksis
- få godkjent et refleksjonsnotat på 1500 ord (+/- 10%) i etterkant av praksis som synliggjør 200 sider selvvalgt pensum knyttet til problemstillingen
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Studenter som ikke får godkjent studiekravene vil få dette regnet som ett eksamensforsøk, med mindre de trekker sin vurderingsmelding til emnet før trekkfristen (1. mai/1. nov).

### **Arbeidsformer**

Praksisforberedelser, praktiske øvelser, deltakelse, veiledning, forelesninger, samtale og gruppearbeid, praksis, praksismottak

### **Avsluttende vurdering**

Emnet DIA5120 har faglig oppgave på 2500 - 3500 ord som vurderingsform. Karakteren A-F settes på grunnlag av eksamen.

### **Læringsutbytte etter fullført emne**

#### **Delemne A: Sjelesorg**

##### **KUNNSKAPER**

Studenten har:

- avansert kunnskap om begrunnelser for kirkens sjelesorg, sjelesorgens egenart, målsettinger og metoder
- inngående kunnskap om sjelesørgeriske tilnæringsmåter i møte med eksistensielle tema

##### **FERDIGHETER**

Studenten kan:

- vurdere, drøfte og analysere ulike sjelesørgeriske utfordringer
- analysere og forholde seg kritisk til temaer, teorier, problemstillinger og metoder i emnet
- vise respekt, empati og sette adekvate grenser i møte med mennesker som søker sjelesorg
- reflektere over selvbilde og gudsbilder personlig og profesjonelt
- gi og få tilbakemeldinger, og reflektere over egen samtalepraksis i gruppe

#### **Delemne B: Fordypningspraksis**

##### **KUNNSKAPER**

Studenten har

- avansert kunnskap om diakoniens ulike kontekster
- inngående kunnskap om diakonens rolle i samfunnet, og i stand til å utføre de yrkesmessige handlingene som rammeplan for praksis krever
- inngående kunnskap om arbeidet og samarbeidet diakonale institusjoner utfører for å møte ulike behov i samfunnet, både nasjonalt og internasjonalt

##### **FERDIGHETER**

Studenten kan

- ta imot veiledning for å utvikle evnen til ny innsikt og personlig utvikling, og justere egen faglig utøvelse i tråd med tilbakemeldinger som gis
- knytte diakoniteori og diakonal praksis sammen, og utøve en diakonifaglig bevissthet og modenhet
- reflektere over egen rolle, og ha et realistisk bilde av egne styrker og utfordringer i møte med enkeltmennesker, medarbeidere, og samarbeidsrelasjoner
- arbeide med integrering av egen tro/eget livssyn og profesjon med tanke på fremtidig tjeneste

## LITTERATUR

For å få tilgang til elektronisk litteratur når du ikke sitter på MF:

Logg deg inn på [Oria](#) eller bruk "Ekstern tilgang" i [bibliotekets databaseliste](#).

Dalaker, A. (2012). *Tro - en kilde til livsmot?: Håpets mysterium når sykdom preger livet* (1.utg). Follese: Efrem. Bibliotek

Doehring, C. (2015). *The Practice of Pastoral Care* (2.utg.). Kentucky: Westminster John Knox Press (s.85-115).. (Kompendium)

Engedal, L. G. (2008). Sjelesorgens teologiske forankring og egenart: Bidrag til refleksjon. *Tidsskrift for sjelesorg*, 28(2), s. 76-93. Bibliotek (Kompendium).

Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. *Tidsskrift for sjelesorg*, 24(2), s. 84-95. Bibliotek (Kompendium).

Falk, B. (2016). *Å være der du er. Oppmerksomhet, grenser og kontakt i den hjelpende samtalen*. (2.utg.). Oslo: Fagbokforlaget.

Farstad, M. (2016). *Skam: Eksistens, relasjon, profesjon*. (1.utg). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 25-75, s. 132-190, 237-290

Halstensen, K. (2013). Hvordan blir tillit til: Om tilknytningsteori som nøkkel til å forstå dynamikken mellom tillit og mistillit i relasjonsdannelse. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (1.utg). Oslo: Verbum. (s. 81-100). Bibliotek (Kompendium)

Isdal, P. (2017). *Smittet av vold. Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelpeyrkene* (1.utg). Bergen: Fagbokforlaget. (s. 23-31, 45-59, 175-194, 249-258).

Kirkengen, A. L. (2013). Barndomsforgiftning skader livskraften. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (1.utg). Oslo: Verbum. (s. 63-80). Bibliotek (Kompendium)

Kleiven, T. (2016). «Makt til å tilgi. Guds tilgivelse og mellommenneskelig tilgivelse sett i et maktanalytisk perspektiv». *Tidsskrift for sjelesorg*, Volum 36.(2) s. 151-168 (Kompendium)

Lartey, E. Y. (2003). *In living color: An intercultural approach to pastoral care and counseling* (2. utg.) London: Jessica Kingsley Publishers. (s. 11-78). Bibliotek.

Mogensen, J. R, og Engelbrekt, P. (2013). *At forstå sorg. Teoretiske og praktiske perspektiver* (1.utg.). Frederikberg: Samfundslitteratur. (kap 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 og 13)

Stifoss-Hanssen, H. (2007). M. Bunkholt (Red.), *Møtet med den andre* (1.utg).. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. (s. 35-44, 46-58, 60-70) Bibliotek

Træthaug, M. (2013). Diakoni på Facebook: Hvordan kan bruk av Facebook være med på å gi ungdom plass i sørgerommet. *Tidsskrift for sjelesorg*, 33(2), s. 116-128. Bibliotek (Kompendium).

Til delemnet B Fordypningspraksis hører 200 siders selvalgt pensum.

# Ledelse, etikk og samfunnsansvar DIA5230

**Studiepoeng:** 15

**Undervisningsstart:** Høst

**Studieprogramtilhørighet:** Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi  
2-årige masterprogrammer - Kyrkjeleg undervisning  
2-årige masterprogrammer - Diakoni  
Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad

**Avdelingstilhørighet:** Avdelingsråd for religion og samfunn

## Generell informasjon

Emnet består av to delemner: Delemne A: Ledelse i kirken og ideelle organisasjoner (10 stp.) og delemne B: Etikk og samfunnsansvar (5 stp)

Delemne A er sammen med studenter fra erfaringsbasert master i kirkelig undervisning og profesjonsstudiet i teologi. Delemnet gir studentene teoretiske perspektiver på kirkelige profesjoners bidrag til samhandling og ledelse. Delemnet er informert av nyere teori som vektlegger ledelse som komplekst, fortolkende samspill som bidrar til læringsprosesser omkring en virksomhets identitet og retning. Delemnet gir kunnskap om ledelse i lokalmenighet og i ideelle organisasjoner, og vektlegger særlig teori om ledelse av frivillige, ledelse i/av team, forebygging av konflikt og strategisk ledelse. Spørsmål om kirkens identitet og vigslet tjeneste belyses. Delemnet gir også noe øvelse i samspill i team og i å bli kjent med seg selv i en lederrolle.

Delemnet gir studentene hjelp til å tolke, og bidra til ledelse i, en større sosial/organisatorisk sammenheng. Det etableres et teoretisk rammeverk som særlig vektlegger analyse av eget mandat og egen lederrolle, utvikling av fellesskap og forståelse av identitet og endring.

Delemne B er kun for studenter som tar master i diakoni. Her vil det settes fokus på:

- hva er forholdet mellom religion og velferd i Europa,
- fattigdom og verdighet,
- transformerende og inkluderende utvikling,
- påvirkningsarbeid for menneskerettigheter og vern om skaperverket.
- etisk refleksjon i møte med aktuelle samfunnsutfordringer

Arbeidsform og organisering

Emnet består av forelesninger, seminarundervisning og casebasert gruppearbeid

## Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

## Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent fremmøte i obligatorisk undervisning og gruppearbeid, minimum 75 %.

- Få godkjent to refleksjonsnotat (1500-2000 ord, se semesterark), levert til hver runde med gruppearbeid i delemne A (her knyttes det 150 sider selvvalgt litteratur til hvert refleksjonsnotat)
- Ha et muntlig gruppeframlegg i delemne A fra den ene av to runder med gruppearbeid. Framlegget baseres på refleksjonsnotatene (se semesterark)
- Få godkjent en litteraturlogg (2500-3000 ord, se semesterark), og deltagelse i gruppeseminar der notatene legges frem og diskuteres i delemne A
- få godkjent et refleksjonsnotat / faglig essay (2000-2500 ord, se semesterark) knyttet til delemne B over et oppgitt tema
- Evaluering av emnet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret.

## Avsluttende vurdering

Emnet DIA5230 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

## Læringsutbytte etter fullført emne

### Læringsutbytte etter fullført delemne A: Ledelse i kirken og ideelle organisasjoner

#### KUNNSKAP

Studenten har:

- God kunnskap om ledelse i menighet og ideelle organisasjoner, med vekt på samspill mellom profesjoner og ledelse av frivillige
- God kunnskap om teamteori og ledelse i/av team
- Kunnskap om kjønn og ledelse

#### FERDIGHETER

Studenten kan:

- samhandle i team
- forstå og utvikle egen ledelses- og samhandlingsatferd i lys av relevant teori
- bidra i ledelsesprosesser med bakgrunn i egen profesjonskunnskap (hvv. teologi, diakonivitenskap og utdanningsvitenskap)
- analysere en institusjonell/organisatorisk kontekst gjennom å forstå sitt mandat/sin rolle, bidra til utvikling av gode fellesskap, og tolke og utvikle virksomhetens identitet og mål

### Læringsutbytte etter fullført delemne B: Etikk og samfunnsansvar

#### Kunnskap

Studentene har:

- inngående kunnskap om velferdsstatens framvekst i Nord-Europa og diakoniens rolle.
- inngående kunnskap om menneskerettighetens begrunnelse, framvekst og relevans i kristen kontekst
- oversikt over sentraletiske teorier
- Inngående kunnskap om særpreget ved ideell sektor og forholdet mellom ideelle/frivillig, offentlig og kommersiell sektor

#### Ferdigheter



Studenten kan

- anvende selvstendig dømmekraft i møte med etiske problemer knyttet til profesjonell praksis / profesjonsetikk
- analysere relevante utfordringer som kirken møter som en del av globaliserte, flerkulturelle og flerreligiøse samfunn
- reflektere etisk og prinsipielt i møte med fattigdom og utenforskap
- identifisere og mobilisere ressurser for å fremme inkluderende utvikling, nasjonalt og internasjonalt

## Litteratur

For å få tilgang til elektronisk litteratur når du ikke sitter på MF:

Logg deg inn på [Oria](#) eller bruk "Ekstern tilgang" i [bibliotekets databaseliste](#).

## LITTERATUR

Litteratur til delemne A

I denne litteraturlisten knyttet til delemne A skal det kuttes ca. 300 sider. Det vil så bli lagt til 150 sider selvvalgt litteratur knyttet til hvert av de to refleksjonsnotatene. Her kan vi komme med forslag til anbefalt litteratur til semesterarket i forhold til temaer som tas opp i casene og til diakonen som leder.

Alvesson, M. & Spicer, A. (2011). Theories of leadership. I M. Alvesson & A. Spicer (Red.), *Metaphors we lead by: Understanding leadership in the real world* (s. 8-30). Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge. [Bibliotek](#) (ebook)/0203840127 (ebook)/9780415568449 (cloth alk. paper)/0415568447 (cloth alk. paper)/9780415568456 (limp alk. paper)/0415568455 (limp alk. paper) (Kompendium)

Andersen, E. & Lindhardt, M. (2010). *Ledelse af tro: Folkekirken som virksomhed og netværk*. København: Gyldendal. [Bibliotek](#)

Askeland, H. & Stråbø, J. (2012). Kirkevergens lederrolle i praksis; refleksjoner over en lederhverdag. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 29(2), s. 35-43. [Bibliotek](#) (Kompendium).

Busch, T. (2012). *Verdibasert ledelse i offentlige profesjoner*. Bergen: Fagbokforl. [Bibliotek](#)

Dietrich, S. (Red.) (2015). *Folkekirke nå* (s. 155-165). Verbum Akademisk. [Bibliotek](#) (Kompendium)

Flaata, S. H. (2012). På hvilken måte er du som diakon leder i menigheten, og hvilke form for ledelse har du selv behov for?; om ledelsesutfordringer i lokalmenigheter i Den norske kirke. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 29(2), s. 44-46. [Bibliotek](#) (Kompendium).

Fretheim, K. (Red.) (2014). *Ansatte og frivillige: Endringer i Den norske kirke* (s. 1-56, 121-131). Oslo: IKO-forl. [Bibliotek](#)

Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 61-148). Trondheim: Tapir akademisk forl. [Bibliotek](#)

Hill, L. A. (2004). New manager development for the 21st century. *Academy of management executive*, 18(3). [Bibliotek](#) (Kompendium).

Hougsnæs, M. H. (2012). Med kirken som ledelseskontekst. *Tidsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende*, 29(2). [Bibliotek](#) (Kompendium).

Klevberg, O. (2012). På hvilken måte er du som kateket leder i menigheten, og hvilke form for ledelse har du selv behov for?; om ledelsesutfordringer i lokalmenigheter i Den norske kirke. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 29(2), s. 47-49. [Bibliotek](#) (Kompendium).

Ladkin, D. (2010). *Rethinking leadership: A new look at old leadership questions*. Cheltenham: Elgar. [Bibliotek](#)

Mintzberg, H. (2015). Å jobbe som leder: Myter og fakta. I Ø. L. Martinsen (Red.), *Perspektiver på ledelse* (4. utg., s. 39-56). Oslo: Gyldendal akademisk. [Bibliotek](#) (Kompendium)

- Morvik, A. S. (2012). Kan soknepresten være daglig leder i menigheten?. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 29(2), s. 25-34. [Bibliotek](#) (Kompendium).
- Norbakken, B. (2012). På hvilken måte er du som kantor leder i menigheten, og hvilke form for ledelse har du selv behov for?; om ledelsesutfordringer i lokalmenigheter i Den norske kirke. *Tidsskrift for praktisk teologi*, 29(2), s. 50-52. [Bibliotek](#) (Kompendium).
- Palmer, P. J. (2000). *Let your life speak: Listening for the voice of vocation* (Kap.: Leading from within). San Francisco, Calif.: Jossey-Bass. [Bibliotek](#) (Kompendium)
- Sjøvold, E. (2010). Ledelse og utvikling av høytelsesteam - et spørsmål om mestring av kompleksitet og balanse. *Scandinavian journal of organizational psychology*, 2(1), s. 27-36. [Bibliotek](#). Hentet 2014-05-28 fra [sjop.no](http://sjop.no)
- Sløk, C. (2008). Ledelse i folkekirken: Betingelser for selvledelse i den danske folkekirken. I C. Sløk & K. Villadsen (Red.), *Velfærdsledelse: Ledelse og styring i den selvstyrende velfærdsstat* (s. 98-126). København: Hans Reitzel. [Bibliotek](#) (Kompendium)
- Stoltenberg, S. (2011). *Når fellesskapet belastes: Om medarbeiderkonflikter i menighet og forsamling* (s. 35-41, 45-53, 131-146). [Oslo]: Luther. [Bibliotek](#) (Kompendium)
- Strand, T. (2007). *Ledelse, organisasjon og kultur* (2. utg., s. 5-37, 351-383, 401-418). Bergen: Fagbokforl. [Bibliotek](#) (Kompendium)
- Delemne B
- Almås, G., Heiene, G. & Hovland, K. H. (Red.) (2013). *Sett undertrykte fri!: Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene*. Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra [www.gammel.kirken.no](http://www.gammel.kirken.no) s. 6-46 (i tillegg anbefales sterkt å lese minst to av de tematiske kapitlene (7-18) ut fra egen interesse og diakonihverdag) (40 s)
- Bäckström, Anders, Grace Davie, Ninna Edgardh og Per Pettersson (red) (2011). *Welfare and religion in 21st century Europe, Volume 2, Gendered, religious and social change*, Ashgate, Farnham, 1-126, 151-171 (135 s) **361.75 We**
- Christoffersen, S. A. (2012). *Handling og dømmekraft: Etikk og menneskesyn i lys av en kristen kulturarv* (2. utg., s. 92-97). Oslo:Universitetsforl. [Bibliotek](#) (Kompendium)
- Eide, S. B. & Skorstad, B. (2013). *Etikk: Til refleksjon og handling i sosialt arbeid* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk, s. 93-111 (18 s) (kompendium)
- Jenkins, Willis (2008). *Ecologies of Grace. Environmental Ethics and Christian Theology*, Oxford University Press, 3-27 (24 s) **261.88 Je**
- Kim, Sebastian (2011). *Theology in the Public Sphere. Public theology as a Catalyst for Open Debate*, SCM Press, London, 3-26 (23 s) **261.1 Ki**
- Myers, Bryant L (2011). *Walking with the Poor: Principles and Practices of Transformational Development*, Maryknoll: Orbis, 152-197 (45 s) **261.83 My**
- Van Kersbergen, Kees og Philip Manow (2009). Religion and the Western Welfare State: The Theoretical Context. I Van Kersbergen og Manow (red) *Religion, Class Coalitions and Welfare States*, Cambridge University Press, 1-14 (13 s) **261.83 Re**
- Schmidt, Ulla (2010). Poverty. A Challenge to Human Dignity?, in: *Diaconia. Journal for the Study of Christian Social Practice* 1(1), 7-31 (24 s)
- Stålsett, S. J. (2017). *Religion i urolige tider. Globalisering, religiøsitet og sårbarhet*. (s.15-30, 56-91, 139-166, 196-212) Oslo. Cappelen Damm akademiske (93 s) **200 St**
- World Council of Churches (2017). *Ecumenical Diakonia*, 9-16; 52-68 (22 s)

Totalt 460 s

# Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis

[Engelsk emnenavn]

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 472	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Nei
Antall studiepoeng: 5	Undervisningssted: Oslo	Praksisomfang: x timer/uker
Tilbys som enkeltemne: Ja	Undervisningstermin: Høst	<b>Studentarbeidsomfang</b>
Emnestatus: Obligatorisk emne	Obligatorisk undervisning: Ja	Undervisningsomfang: 15 timer
Studienivå: Høyere grad		Omfang studentstyrt arbeid: 125 timer
Plassering i studieløpet		Totalt antall studentarbeidstimer: 140 timer
Heltid: 2. studieår		
Deltid: 4. studieår		
Forkunnskapskrav: ingen		

## Innhold

Emnet er VIDs profilemne for alle masterprogrammer. Emnet har særlig fokus på profesjonell praksis med vekt på en verdibevisst forståelse, inkludert en forståelse av hva VIDs diakonale verdier handler om.

Emnet har en særlig vekt på utfordringer knyttet til maktproblematikk og til livssynsmessig og verdimesig pluralisme i profesjonell praksis. Emnet fokuserer på å opparbeide en forståelse av hva eget verdi- og livssynsmessig ståsted i møte med brukere med ulike verdier og livssyn betyr.

Hovedtemaer:

- Verdier i profesjonell praksis
- Det livssyns åpne, multikulturelle samfunn
- Spenningen mellom kulturelt mangfold, sekularisering og individualisering som kontekst for profesjonell praksis
- Kritisk refleksjon over egne førforståelser og verdier
- Maktperspektiver i profesjonell praksis
- Diakonale og trosbaserte tradisjoner i profesjonell praksis

## Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

**Kunnskaper:**

Kandidaten

- Har kunnskap om kritiske diskurser rundt maktforhold og verdier i relasjon til profesjonell praksis
- Har kunnskap om trosbaserte og diakonale aktørers tradisjoner og roller i samfunn, helse og velferd
- Har utdypet kunnskap om betydningen av brukeres livssyn og verdier for profesjonell praksis

**Ferdigheter:**

Kandidaten

- Kan analysere faglige problemstillinger i lys av samfunnets kulturelle og livssynsmessige mangfold  
Kan tematisere og analysere livssyn og verdiers betydning for profesjonsutøvelsen
- Kan identifisere og forholde seg kritisk til maktforhold i profesjonelle relasjoner

### Generell kompetanse:

Kandidaten

- Kan ta del i tverrfaglige verdidiskusjoner

## Arbeids- og undervisningsformer

- Nettbaserte leksjoner
- Seminarer/forelesninger
- Studentaktive metoder som fremmer tverrfaglig refleksjon og drøfting

## Obligatoriske aktiviteter

## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen (individuell skriftlig oppgave)	Et semester	Bestått/ikke bestått	100/100

### Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 2000 ord.

I begynnelsen av emnet (slutten av første samling, eller tilsvarende hvis heltid/ikke samlingsbasert) presenteres oppgaveteksten. Vurderingsformen er et essay som studentene skal jobbe med i løpet av emnets varighet og som skal leveres ca 1 uke etter siste undervisning/studentaktivitet. Oppgaveteksten legger vekt på kunnskap og analyse/drøfting av sentrale temaer i emnet og deres relevans for studentens spesifikke fag/profesjonsfelt.

## Pensum

363 sider

Aadland, E. (2010). Values in professional practice: Towards a critical reflective methodology. *Journal of business ethics*, 97 (3), s. 461-472. (11sider) Hentes fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/98881/aadland.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Aadland, E. Og Skjørshammer, M. (2017). "Hvordan forske på verdier i organisasjoner. En litteraturstudie av verdiforskning i helsetjenesten". I Askeland, H. Og Aadland, E. *Verdibevisst ledelse*. Oslo: Cappelen Dam, s. 323-372 (49 sider)

Askeland, G. A. (2006). Kritisk reflekterende – mer enn å reflektere og kritisere. *Nordisk sosialt arbeid*, 26 (2), s. 123-134. (11 sider) Hentes fra databasen Idunn.no.

- Askeland, H. og Aadland, E. (2017). «Hvordan forske på verdier, og hva tjener de til?» i Askeland, H. Og Aadland, E. *Verdibevisst ledelse*. Oslo: Cappelen Damm, s. 26-49. (23 sider)
- Beaman, L. G. (2014). Deep equality as an alternative to accommodation and tolerance. *Nordic journal of religion and society*, 27(2), s. 89-111. (23 sider)
- Börjesson, B. (2001). "Varning för etik". I *Utan fast punkt: Om förvaltning, kunskap, språk och etik i socialt arbete*. Stockholm: Socialstyrelsen. Tilgjengelig online: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:397051/FULLTEXT01.pdf> (15 sider)
- Breivne, G. (2014). *Lukt og lidelse: fortolkning og håndtering av ubehagelig lukt i hjemmesykepleie*. Oslo: Institutt for helse og samfunn, Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, s. 154-171 (18 sider)
- Christie, N. (2009). *Små ord for store spørsmål*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 9-20. (11 sider)
- Dietrich, S. (2014). Reflections on core aspects of diaconal theory. I Dietrich, S. (red.) (2014). *Diakonia as Christian social practice: an introduction* Oxford: Regnum, s. 13-27 (15 sider)
- Dinham, A. (2017). "Religious Literacy in Public and Professional Settings". I Crisp, B. (ed.), *Routledge International Handbook of Religion, Spirituality and Social Work*, Melbourne: Routledge, s. 257-264 (8 sider)
- Engebretsen, E. & Heggen, K. (2012). *Makt på nye måter*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 13-34 (21 sider)
- Fossestøl, B. (2016). Moralsk ansvar - den profesjonelles private dilemma? I Kroken, R. M. og Jacob, O. (red.). *Forvaltning av makt og moral i velferdsstaten: Fra sosialt arbeid til "arbeid med deg selv"?* Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 42-63 (21 sider)
- Furseth, I. (red) (2015). "Et religiøst landskap i endring 1988-2013". I *Religionenes tilbakekomst i offentligheten? Religion, politikk, medier, stat og sivilsamfunn i Norge siden 1980-tallet*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 21-37 (16 sider)
- Grimen, H. (2008). Profesjon og profesjonsmoral. I Molander, A. og Terum, L. I. *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 144-160 (16 sider)
- Hafstad, K. (2017). "Det fremmede". I Lid, I. M og Wyller, T. (red). *Rom for etikk. Fortellinger om ambivalens*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 149-166 (17 sider)
- Kroken, R. (2006). Dersom moralsk ansvar omformes til teknisk ansvar. *Nordisk sosialt arbeid*, 26 (2). s. 155-166 (11 sider) Hentes fra databasen Idunn.no.
- Lid, I. M. (2017). "Medborgerskap i spennet mellom ekskludering og inkludering". I Lid, I. M og Wyller, T. (red). *Rom for etikk. Fortellinger om ambivalens*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 35-54 (19 sider)
- Rugkåsa, M. (2008). Majoriteten som premissleverandør i "flerkulturelt" arbeid. I A. M. Otterstad *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold: fra utsikt til innsikt*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 78-95 (18 sider)
- Schmidt, U. (2010). "Norge: et religiøst pluralistisk samfunn? I Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red). *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 25-43 (18 sider)
- Stålsett, S. (2017). "Flukten som teologisk sted. Om prekær migrasjonserfaring, diakoni og teologisk produksjon". *Tidsskrift for praktisk teologi* 34 (1), s. 4-12 (8 sider)
- Thurèn, T. (2001). "Språkets makt och makten över språket". I *Utan fast punkt: Om förvaltning, knuskap, språk och etik i socialt arbete*. Stockholm: Socialstyrelsen. Tilgjengelig online: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:397051/FULLTEXT01.pdf>. (14 sider)

# Masteroppgave

## Master thesis

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 599 (AVH 5070 på MF)	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Nei
Antall studiepoeng: 30	Undervisningssted: Oslo	
Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningstermin: Høst/vår	<b>Studentarbeidsomfang</b>
Emnestatus: Obligatorisk emne	Obligatorisk undervisning: Nei	Undervisningsomfang:
Studienivå: Høyere grad		Omfang studentstyrt arbeid:
Plassering i studieløpet		Totalt antall studentarbeidstimer:
Heltid: 2. studieår		
Deltid: 4. studieår		

## Innhold

Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid med relevans for fagområdet diakoni. Arbeidet med masteroppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Delarbeid i et gruppebasert arbeid kan godkjennes dersom det representerer en innsats hvor den enkeltes bidrag lar seg identifisere.

## Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

### Kunnskaper:

Kandidaten

- har inngående kunnskap om det aktuelle området for masteroppgaven
- kan analysere faglige problemstillinger og egne data kritisk og systematisk

### Ferdigheter:

Kandidaten

- kan vurdere hensiktmessig design, datainnsamlingsmetoder og analysemetoder
- kan anvende relevante teoretiske perspektiver knyttet til masteroppgavens problemstilling
- kjenner til og arbeider i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

### Generell kompetanse:

Kandidaten

- behersker disiplinens regler for god henvisningsskikk og kildekritikk, samt evne til å forholde seg kritisk til statistisk materiale
- kan bruke ulike typer vitenskapelige kunnskapskilder og spesialiserte databaser på et avansert nivå

- kan bidra til nytenkning i forhold til diakoniforskning og formidle resultatene fra egen forskning
- kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser

## Arbeids- og undervisningsformer

- individuell veiledning, evt gruppeveiledning
- masteroppgaveseminar

## Obligatoriske aktiviteter

- underskrive en avtale med veileder
- framlegg på masteroppgaveseminar
- forberedt respons på et framlegg fra en medstudent
- levere melding om tidspunktet masteroppgaven planlegges levert

## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Individuell skriftlig oppgave på 20 000-25 000 ord		A-F	100/100

## Utfyllende informasjon

### Masteroppgaven gjennom studieløpet

Arbeidet med masteroppgaven starter tidlig i studieløpet. Allerede i 1.semester blir studenten utfordret til å starte sin egen refleksjon gjennom MADIA 456 Diakonivitenskap I: Vitenskapsteori og metode. Som arbeidskrav i dette emnet vil studenten lage en prosjektskisse. Her formuleres en eller flere aktuelle problemstillinger og studenten prøver å skissere hvilke metoder som kan være relevante i forhold til denne/disse problemstillingene. Første semester blir det også arrangert et skrivekurs med fokus på akademisk skriving.

I 2.semester vil studentene i emnet Diakonivitenskap II: Teologiske perspektiver ha prosjektbeskrivelse som et arbeidskrav. Studenten velger selv tema og spørsmålsstilling, og på grunnlag av godkjent prosjektbeskrivelse tildeles studenten veileder.

### Veiledning

Studenten har rett på inntil 10 veiledningstimer. Det skal utformes en avtale mellom veileder og student. Studenten har ansvar for å gjøre avtaler med veileder og forberede materiale til veiledning. Veileder har ansvar for å bistå studenten i oppgaveskrivingen.

### Masteroppgaveskriveseminar

Det arrangeres skriveseminar som regel to ganger i semesteret. Seminarene skal hjelpe den enkelte student i masteroppgaveskrivingsprosessen. Alle studenter må være tilstede på minst et skriveseminar og ha en presentasjon og en forberedt kommentar på en medstudents framlegg. Studentene oppmuntres til å være med på så mange skriveseminar som mulig da disse gir mulighet for alle til å få innblikk i hva det skrives om, og også kunne delta i faglige samtaler.

Det er utarbeidet nærmere retningslinjer for framlegg og kommentar på skriveseminar for masteroppgaven.

### Innlevering og vurdering

Det er to frister for innlevering; 15.mai og 15.november.

Oppgaven leveres elektronisk, i tillegg til to kopier som skal være stiftet eller innbundet.

Masteroppgaven vurderes av to sensorer, hvorav den ene skal være ekstern.

## Valgemner/Enkeltemner

### Kriser i et diakonalt og sjelesørgerisk perspektiv

Diaconal work and counseling in situations of crises

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 591 Antall studiepoeng: 10 Tilbys som enkeltemne: Ja Emnestatus: Valgemne	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Oslo Undervisningstermin: Høst Obligatorisk undervisning: Ja	Praksisstudier: Nei
Studienivå: Høyere grad		<b>Studentarbeidsomfang</b>
Plassering i studieløpet Heltid: 2. studieår Deltid: Ikke fastsatt Forkunnskapskrav: Bachelorgrad		Undervisningsomfang: 30 timer Omfang studentstyrt arbeid: 230 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 270 timer

### Innhold

Emnet tar for seg krisebegrepet, ulike kriseerfaringer, samt modeller og metoder for å identifisere og hjelpe mennesker i krise. Det legges vekt på forståelse og kontekstualisering av kriser i et diakonalt og sjelesørgerisk perspektiv.

Hovedtemaer:

- Krise – og traumbegrepet i helse-, sosialfaglig, og teologisk perspektiv
- Diakonalt arbeid som kriseintervensjon
- Sjelesorg i møte med komplisert sorg
- Kirkens rolle ved ulykker og katastrofer
- Sjelesorg i møte med vold og seksuelle overgrep
- Selvmordsforebygging og førstehjelp ved selvmordsfare
- Diakoni i møte med migrasjon
- Religiøs tro som hjelp og byrde

### Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

**Kunnskaper:**

Kandidaten

- Har inngående kunnskap om forståelser av krise- og traumbegrepet i helse- og sosialfaglig forskning
- Kan vurdere krise og traumemodeller i lys av diakoniens virkelighetsforståelse og menneskesyn
- Har god innsikt i utvalgte kriseerfaringer; selvmord, vold og seksuelle overgrep, tvungen migrasjon, komplisert sorg, ulykker og katastrofer



## Ferdigheter:

Kandidaten

- Har tilegnet seg holdninger og ferdigheter til å kunne møte mennesker i ulike Krisesituasjoner
- Kan gjenkjenne positiv og negativ religiøs mestring i krisesituasjoner
- Kan sette seg inn i og vurdere planer for forebygging av ulike kriser i menighet og organisasjon

## Generell kompetanse:

Kandidaten

- Kan strukturere faglige resonnementer ved kritisk bruk av kilder i skriftlig arbeide
- Har forståelse for menneskers ulike måter å mestre kriser på konflikter på og kan reflektere over dette i lys av teori

## Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Rollespill, øvelser og refleksjonsgrupper/plenum
- Veiledning av problemstilling til selvvalgt oppgave
- Fremlegg av bokrapport og refleksjon
- Besøk hos diakonale aktører i praksisfeltet

## Obligatoriske aktiviteter

- Minimum 60 prosents tilstedeværelse i undervisningen
- Studenten skal gi et muntlig fremlegg basert på pensumlitteratur
- Studenten skal levere og få godkjent problemstilling til faglig oppgave med utgangspunkt i emnets litteratur

Gjennomførte obligatoriske aktiviteter er en forutsetning for å gå opp til eksamen i emnet.

## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen med omfang på 3000 ord +/- 10 %	1 semester	A-F	100/100

## Annet

Deler av undervisningen kan foregå sammen med engelskspråklig master

## Pensum

\*er bokkapitler som vil stå i digitalt kompendium, \*\* er artikler

\*\*Danbolt, L. J. & Stifoss-Hanssen, H. (2011). Public disaster ritual in the local community – a study of Norwegian cases. *Journal of Ritual Studies* (2), pp. 25-35

\*DeMarinis, V. (2014). Clinical psychology of religion and forced migration: challenges for meaning making in public mental health contexts. I: L.J.Danbolt, L.G. Engedal, L. Lien & H. Stifoss-Hanssen (red.). *Religionspsykologi*. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 349-360

\*Doehring, C. (2015). *The practice of pastoral care. A postmodern approach*. Louisville: Westminster John Knox Press, s. 117-153

Hoff, L.A., Hallisey, B.J & Hoff, M. (2009). *People in Crisis. Clinical and Diversity Perspectives*. 6th ed. New York: Routledge

\*Kleven, T. (2013). Hjelp til å snakke sant. Kristne miljøers utfordringer i møte med seksuelle krenkelser. I: L.G. Engedal, B.L. Persson & E. Torp (red.) *Trygge rom. Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge*, s. 190 – 205

Mogensen, J.R. & Engelbrekt, P. (2013). At forstå sorg. Teoretiske og praktiske perspektiver. Fredriksberg: Samfundslitteratur, s. 15-26, 129-140

\*\*Abu-Raiya, H. & Pargament, K. (2015). Religious Coping Among Diverse Religions: Commonalities and Divergences. *Psychology of Religion and Spirituality*, 7 (1), 24-33

\*Ringnes, H. & Ulland, D. (2014). Individet i religiøse sekter: faglige synspunkter på rekruttering, medlemskap og brudd. I: L.J.Danbolt, L.G. Engedal, L. Lien & H. Stifoss-Hanssen (red.). *Religionspsykologi*. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 257-286

\*Stifoss-Hanssen, H. (2009): Når verden raser sammen. Diakonens identitet, ritualer som diakoni, og diakonens yrkesrolle. I: K.I. Johannessen, K. Jordheim og K. Korslien (red.) *Diakoni – en kritisk lesebok*, s. 169-179

\*Sørensen, T. (2016). *Religiøsitet, åndelighet og eksistensiell meningsdannelse*. I A. Dahl med bidrag av T. Sørensen: *Kreftsykdommer- psykososiale aspekter*. Oslo: Cappelen Damm, s. 275-301

\*Wasserman, D. & Wasserman, C. (red.) (2009). *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A Global Perspective*. Oxford: Oxford University Press, s. 3-104

## Tro og religion i arbeid med migranter

### Faith and religion in work with migrants

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 597	Undervisningsspråk: Engelsk	Praksisstudier: Nei
Antall studiepoeng: 10	Undervisningssted: Oslo	
Tilbys som enkeltemne: Ja	Undervisningstermin: Høst/vår	<b>Studentarbeidsomfang</b>
Emnestatus: Valgemne	Obligatorisk undervisning: Ja	Undervisningsomfang: 30 timer
Studienivå: Høyere grad		Omfang studentstyrt arbeid: 240 timer
Plassering i studieløpet		Totalt antall studentarbeidstimer: 270 timer
Heltid: 2. studieår		
Deltid: 3. studieår		
Forkunnskapskrav: Bachelorgrad		

### Innhold

This course focuses on the role and impact of religion and faith in work with refugees and migrants, with the aim to increase competencies and to strengthen people's abilities to handle complex situations related to faith and religion in different professional work settings. The course is interdisciplinary, and includes theories from religious studies, theology, interreligious dialogues, migration studies, religious psychology and sociology and social work.

#### Main themes:

- The different steps of migration and the impact of faith and life-standing on the migration process
- Faith as an asset: The role of religion in coping and trauma treatment
- Presentation of research on the role of faith and religion in work with refugees and migrants
- Methods of social work and counselling with refugees and migrants
- The religious situation in Europe and Scandinavia: secularization, religious literacy
- The role of religion in professional work in Norway in relation to work with refugees and migrants on an individual and institutional level
- Migrants experiences in the encounter with "Norwegian religiosity"
- Interreligious dialogue

### Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

#### Kunnskaper:

The candidate shall

- have advanced understanding of the role of religion and faith in human identity and life, especially in a refuge/migrant situation.
- have deepened knowledge about the migration process and its implications.

- be able to apply knowledge about different approaches to understand, prevent and treat crisis, conflicts and trauma and understand how religion and belief can be used as a recourse in this work.

### Ferdigheter:

The candidate shall

- be able to analyse theories and methods of religious literacy and interreligious encounter.
- become acquainted with, and be able to apply main aspects of different faith traditions, and their cultural implications.
- have the ability to integrate their knowledge and act in complex contexts related to work with refugees and migrants

### Generell kompetanse:

The candidate shall

- be able to communicate and address issues on basic needs and spirituality with people from different religious backgrounds or belief.
- critically reflect on own belief, faith and values and how it affects the relation to migrants

### Arbeids- og undervisningsformer

The course consists of lectures that elaborate the required reading literature. The instructor/professor will make use of different teaching methods, such as lectures, discussions, group work, and presentation of individual projects.

There will be a number of guest lecturers/specialists on various items, including academics, professional practitioners and refugees/migrants (user-orientation).

### Obligatoriske aktiviteter

- One written individual coursework requirement (1000-1500 words) with course subject or related subject.
- Students must attend a minimum of 75% of the lectures in order to qualify for taking the final exam

### Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Home-based exam 2500 words (+/- 10%).	3 days	A-F	100/100

### Pensum

\*\* Abu-Raiya, H. og Pargament, K.I. (2015). Religious coping among diverse religions: Commonalities and Divergences. *Psychology of Religion and Spirituality*, 7 (1):24-33. (9 pages).

Ai, A.L., Peterson, C. & Huang, B. (2003). The Effect of Religious-Spiritual Coping on Positive Attitudes of Adult Muslim Refugees From Kosovo and Bosnia. *International Journal for the Psychology of Religion*, 13 (1):29-47.(18 pages).

<http://ezproxy.diastud.no/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rh&AN=ATLA0001334582&site=ehost-live>

Azumah, John (2008). "Different Models of Governance and Justice: A West African Christian Perspective." In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 115-125.

- Borell, K. & Gerdner, A. (2011), Hidden Voluntary Social Work. A Nationally Representative Survey of Muslim Congregations in Sweden. *British Journal of Social Work*, 41 (5), 968-979. (11 pages).  
<http://ezproxy.diastud.no/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=sih&AN=62989388&site=ehost-live>
- Casanova, J. (2009). "Immigration and the New Religious Pluralism. A European Union – Unites States Comparison", in: G. B. Levey & T. Modood (eds.) *Secularism, Religion and Multicultural Citizenship*, Cambridge; Cambridge University Press, 139-163 (24 pages).
- Cetrez, Ö.A. (2011). The next generation of Assyrians in Sweden: Religiosity as a functioning system of meaning within the process of acculturation. *Mental Health, Religion & Culture*, 14 (5):473-487 (14 pages).  
<http://ezproxy.diastud.no/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=c8h&AN=104713499&site=ehost-live>
- Ciric, V. (2008). "Muslim and Christian Perspectives on Different Models of Governance and Justice." In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 97-101.
- Clements, K. (2013). Christian faith in Europe: Residual or potential? *International Journal for the Study of the Christian Church*, 13 (1), 3-15.  
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1474225X.2013.723897?&userIP=158.36.64.126>
- Davie, G. (2002). Europe. The Exceptional Case. Parameters of Faith in the Modern World, Farnham: Ashgate (selected chapters, ca. 100 pages).
- D'Costa, G. (2009). Christianity and World Religions. Disputed Questions in the Theology of Religions. Wiley Blackwell, 3-54. (51 s.).
- \*\* Dinham, A. (2012). A Public Role for Religion. On Needing a Discourse for Religious Literacy. *International Journal of Religion and Society*, 2 (4): 291-302 (11 pages).
- \*\* Dinham, A. & Jones, S. H. (2012). Religion, Public Policy and the Academy. Brokering Public Faith in Context of Ambivalence, *Journal of Contemporary Religion*, 27 (2):185-201. (16 pages)
- \*\* Fischer, P. et al. (2010). The relationship between religious identity and preferred coping strategies. An examination of the relative importance of interpersonal and intrapersonal coping in Muslim and Christian faiths. *Review of General Psychology*, 14 (4):365-381. (16 pages).
- Furness S. and Gilligan P. (2010) *Religion, belief and social work: making a difference*. Bristol; Policy Press (190 sider)
- Furseth, I. and Repstad, P. (eds.) (2006) *An introduction to the sociology of religion*, Farnham: Ashgate, 15-28 (13 pages)
- Hagan J. and Ebaugh H. (2003). Calling Upon the Sacred: Migrants' Use of Religion in the Migration Process. *International Migration Review*, 37 (4) :1145-1162. (17 pages).  
<http://ejournals.ebsco.com/Article.asp?ContributionID=24029618>
- Ipgrave, M. (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 7-26. 73-91. 97-101, 115-128, 133-140. (56 pages)
- \*\* Jackson, Darrell and Passarelli, Alessia (eds.) (2016). Mapping Migration, Mapping Churches' responses in Europe. Belonging, Community and Integration: the Witness and Service of Churches in Europa. Brussels: CCME/WCC Publications, 9-46 (37 pages).
- \*\* Kuile, H.T. and Ehring, T. (2014). Predictors of Changes in Religiosity After Trauma: Trauma, Religiosity, and Posttraumatic Stress Disorder. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 6 (4): 353-360. (8 pages)
- Langan, J. (2008). "The Common Good: Catholicism, Pluralism, and Secular Society". In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 81-91.

Levitt, P. (2003). "You Know, Abraham Was Really the First Immigrant": Religion and Transnational Migration. *International Migration Review*, 37 (3) :847 -873 (26 pages).  
<http://ejournals.ebsco.com/Article.asp?ContributionID=24032223>

Malik, M. (2008). "In Broken Images: Faith in the Public Sphere". In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 7-26.

Peschke, D. (2009). The Role of Religion for the Integration of Migrants and Institutional Responses in Europe: Some Reflections. *The Ecumenical Review*, 61 (4):367-380. (13 pages)  
<http://ezproxy.diastrud.no/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=48045725&site=ehost-live>

Ramadan, T. (2008). "Islamic Views of the Collective". In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 73-79.

Rasmussen, L., (1988). "From Diapraxis to Dialogue. Christian-Muslim Relations," in Lars Thunberg and ally (eds.), *Dialogue in Action*, New Dehli : Prajna Publications. (Available at <http://ikstudiecenter.dk/wp-content/uploads/2014/02/DIAPRAXIS.pdf>) (9 pages)

Williams, R. (2008). "Christianity, Islam and the Challenge of Poverty". In: Michael Ipgrave (ed.), (2008). *Building a Better Bridge. Muslims, Christians, and the Common Good*. Washington DC: Georgetown University Press, 133-140.

#### Additional ressources:

Church of Norway (2008). GUIDING PRINCIPLES FOR INTERRELIGIOUS RELATIONS. Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations Adopted 11th February 2008.  
([https://kirken.no/globalassets/kirken.no/church-of-norway/dokumenter/guiding\\_principles\\_interreligious\\_relations\\_2008.pdf](https://kirken.no/globalassets/kirken.no/church-of-norway/dokumenter/guiding_principles_interreligious_relations_2008.pdf))

Church of Norway (2007). WHEN BELIEVERS MEET A STUDY GUIDE ON INTERRELIGIOUS DIALOGUE.  
([https://kirken.no/globalassets/kirken.no/church-of-norway/dokumenter/believers\\_meet\\_07\\_08.pdf](https://kirken.no/globalassets/kirken.no/church-of-norway/dokumenter/believers_meet_07_08.pdf))

# Internasjonal diakoni

## International diakonia

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: MADIA 592/EMD 292	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Nei
Antall studiepoeng: 10	Undervisningssted: Oslo	Praksisomfang: x timer/uker
Tilbys som enkelttemne: Ja	Undervisningstermin: Høst	<b>Studentarbeidsomfang</b>
Emnestatus: Valgemne	Obligatorisk undervisning: Ja	Undervisningsomfang: 30 timer
Studienivå: Høyere grad		Omfang studentstyrt arbeid: 240 timer
Plassering i studieløpet		Totalt antall studentarbeidstimer: 270 timer
Heltid: 2. studieår		
Deltid: Ikke fastsatt		
Forkunnskapskrav: Bachelorgrad		

## Innhold

Hovedtemaer:

- Aktører og institusjoner i den verdensvide kirke
- Moderne trender som kontekst for internasjonal diakoni
- Kirkebasert nødhjelp og utviklingssamarbeid
- Ideologiske og politiske forhold som legger føringer på internasjonal diakoni
- Misjon og internasjonal diakoni
- Kirkebasert påvirknings- og lobbyvirksomhet
- Den kulturelle dimensjonen i internasjonal diakoni
- Kritiske perspektiver på internasjonal diakoniens normgrunnlag, samarbeidsstrukturer og metodiske tilnærminger

## Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

### Kunnskaper:

Kandidaten

- inngående kunnskap om hvordan internasjonal diakoni har utviklet seg og hvordan den for tiden forstås, særlig som en økumenisk praksis og som en integrert del av kirkens oppdrag
- forståelse for de store problemene som konfronterer internasjonal diakoni i dag
- innsikt i organiseringen av internasjonal diakoni, nasjonalt og globalt

### Ferdigheter:

Kandidaten har

- evne til å analysere internasjonal diakoni ut fra fra tverrfaglige og historiske perspektiver
- evne til å identifisere strukturelle og kulturelle forhold som hindrer alles like muligheter i samfunnet

### Generell kompetanse:

Kandidaten

- kompetanse i å kombinere teoretisk og praktisk innsikt innen diakonal forskning og praksis, med vekt på inkludering og myndiggjøring
- kompetanse til å skjelne mellom ulike type religiøse aktører, og fremme inkluderende utvikling gjennom kirker og religionsaktører

## Arbeids- og undervisningsformer

- Undervisningen vil vekse mellom forelesninger, diskusjon, studentpresentasjoner og arbeid i grupper med avgrensede problemstillinger. Besøk hos to aktører innen internasjonal diakoni. Arbeidskravet er en studentpresentasjon.

## Obligatoriske aktiviteter

- Nærværplikten på 60 % må være oppfylt og arbeidskrav bestått for å kunne framstille seg til eksamen.

## Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen over eget valgt tema	1 semester	A-F	100/100

## Pensum

### Pensum (vil revideres)

Askeland, Gurid Aga, Døhlie, Elsa (2013). Contextualising international social work. Religion as a relevant factor. *International Social Work* (10 p; online only).

Myers, Bryant L (2011). *Walking with the Poor: Principles and Practices of Transformational Development*, Maryknoll: Orbis (2<sup>nd</sup> ed), p. 23-45, 105-238. (157 p)

Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations (2007). *The Church and Economic Globalisation*, (<http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=12763>). (60 p)

Church of Sweden (2008). *Climate change, hunger and global justice – interrelations and roads to change*. ([http://www.e-alliance.ch/typo3conf/ext/naw\\_secured/secure.php?u=0&file=fileadmin/user\\_upload/docs/All\\_Food/2011/Climate\\_change\\_hunger\\_and\\_global\\_justice\\_pdf\\_54\\_pages\\_.pdf&t=1342616611&hash=c49db8a3a089ff442d67dc4bee71f759](http://www.e-alliance.ch/typo3conf/ext/naw_secured/secure.php?u=0&file=fileadmin/user_upload/docs/All_Food/2011/Climate_change_hunger_and_global_justice_pdf_54_pages_.pdf&t=1342616611&hash=c49db8a3a089ff442d67dc4bee71f759)). (54 p)

Clarke, Gerard (2006). "Faith Matters: Faith-Based Organizations, Civil Society and International Development". In *Journal of International Development* 18, 835-848. (14 p)

DFID (UK Department for International Development) (2012). *Faith Partnership Principles*. London: DFID (10 p)

Ferguson, Iain (2008). *Reclaiming Social Work. Challenging Neo-Liberalism and Promoting Social Justice*. London: Sage. (Ch 7, Critical social work: issues and debates & 8: Challenging the Consensus (33 p)

Haugen, Hans Morten (2018). "Social struggle – for inclusive development and avoiding violent conflict?", *Forum for Development Studies* (25 p)

Haugen, Hans Morten (2016). "Human rights and diakonia in a gender perspective", 227-240, in S. Dietrich, K. Karsrud Korslien, K. Nordstokke and K. Jørgensen (eds) *Diaconia in a Gender Perspective*, Regnum, Oxford (14 p)

Haugen, Hans Morten (2007). "Development research as advocacy: A response to Terje Tvedt". In *Forum for Development Studies* Vol. 34, No. 1, 155-182. (27 p)

Hovland, Ingje (2008). "Who's Afraid of Religion? Tensions between 'Mission' and 'Development' in the Norwegian Mission Society". In: Gerard Clarke and Michael Jennings (eds.): *Development, Civil Society and Faith-Based Organizations. Bridging the Sacred and the Secular*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p.171-188. (18 p)



- James, Rick (2009). What is Distinctive about FBOs? How European FBOs define and operationalise their faith. Oxford: INTRAC Praxis Paper 22. (22 p)
- LWF (2002). *Prophetic Diakonia: "For the Healing of the World"*. Report Johannesburg, South Africa, November 2002, p. 6-9, 53-59. (10 p)
- LWF (2009a). *Diakonia in Context*, p. 83-87. (4 p)
- LWF (2009b). Message from the LWF Global Consultation on Diakonia. Addis Ababa, Ethiopia, 13-17 October 2008. In: Kjell Nordstokke (ed.): *Serving the Whole Person. The Practice and Understanding of Diakonia within the Lutheran Communion*. LWF Documentation No. 54. Minneapolis, Lutheran University Press, p. 23-29. (7 p)
- Marks, Robert B. (2006). *The Origins of the Modern World. A Global and Ecological Narrative*, 2<sup>nd</sup> ed, Rowman & Littlefield (2006), Ch 2-5, Ch 6 (to 'The 30 years war'). (130 p)
- Marshall, Katherine (2005). Faith and Development: Rethinking Development Debates. Unpublished lecture NUPI. (14 p)
- Moyo, Dambisa (2009/2010). *Dead Aid. Why Aid Makes Things Worse and How There is Another Way for Africa*. London, Penguin books, p. 3-68. (66 p)
- Nordstokke, Kjell (2008). 'International Diakonia', in Engelsviken et al (ed.): *Mission to the World. Communicating the Gospel in the 21<sup>st</sup> Century. Essays in Honour of Knud Jørgensen*. Oxford: Regnum Books International, p. 103-114. (12 p)
- Norwegian Church Aid (2015). *Global strategy Faith in Action*  
<https://www.kirkensnodhjelp.no/globalassets/strategiske-dokumenter-og-foringer/globalstrategy-2015.pdf>. (11 p)
- United Nations (2011). *The Millennium Development Goals Report 2013*,  
<http://www.undp.org/content/dam/undp/library/MDG/english/mdg-report-2013-english.pdf>. (60 p)
- WCC (2002). *Ecumenical Diakonia*. By Chris Ferguson and Ofelia Ortega, WCC Regional Relations Team. Not published document. (34 p)
- WCC (2002). From Inter-church Aid to Jubilee. (23 p)
- WCC (2005). *Diakonia: Creating Harmony, Seeking Justice and Practicing Compassion*. (23 p)
- WCC (2012). "Theological Perspectives on Diakonia in the Twenty-First Century". From the Conference jointly organized by Justice and Diakonia, Just and Inclusive Communities, and Mission and Evangelism Program of the World Council of Churches in Colombo, Sri Lanka. (8 p)
- White, Teresa Joan (2002). "Diakonia", in *Dictionary of the Ecumenical Movement*. WCC and Eerdmans, p. 305-309. (7 p)